

ראש השנה תשפ"ה ♦ גיליון שסה

תולדותי

משכן אבנך

בעלון זה, מתבאר מהותו של יום ראש השנה, ולפי זה העבודה המעשית, מתוך שיחות שנמסרו ע"י מורנו הרב שליט"א במשך השנים במקומות שונים, ויוצאים כאן לאור לראשונה בס"ד.

תוכן הגיליון

השיחות הובאו כאן לפי סדר [רוב ככל] החלקים העיקריים שמתגלים בראש השנה, ואלו הן:

א. יום הדין

כיצד לעורר יראה חושית מיום הדין

ב. יום של קרבת ה'

עבודת ראש השנה - הרגשה חושית שהקב"ה נמצא לידו

ג. המלכת הקב"ה למלך - מלכויות

המלכת הקב"ה בחיצוניות ובפנימיות

שלימות ההמלכה - 'רצוננו לראות את מלכנו'

ד. ימי הרחמים

בנין כלי של רחמים בנפש - לקבלת רחמיו של הקב"ה בראש השנה

רחמים אין סופיים על הבריאה - מכח קנין המבט האמיתי על החיים

ה. אחדות כלל ישראל

ניצוץ של תפילה על כלל כנסת ישראל בראש השנה

יום הדין

שני מבטים שורשיים על ראש השנה

בכל יום, יש לכל אחד ג' תפילות שהוא עומד לפני המלך, ומדבר איתו. ראש השנה הוא זמן שכולם, ללא יוצא מן הכלל, אפילו אדם שלא מגיע לתפילות, נכנס לפני המלך.

יש כאן שני מבטים שורשיים לראש השנה, המבט הראשון השורשי - מבט של ימי דין, המבט השני השורשי - זהו זמן של קרבת ה', "בהיותו קרוב", שכל אחד נכנס לפני מלכו של עולם.

אלו הם ידיעות שורשיות ביותר, אבל מלבד כך שהם 'ידיעות', הם צריכות להיות מורגשות בנפש האדם. לדעת זה שלב אחד, ולהרגיש זה שלב שני. יתכן שהאדם יודע, ולא מרגיש. או יודע, ולא מרגיש מספיק.

כולם. הקב"ה דן 'כל' אדם, ואת 'כל האדם', על כל חלקיו, על כל מעשיו, הרגשותיו, דיבוריו, מחשבותיו, ורצונותיו. מהנקודה העליונה והעמוקה ביותר, ועד הנקודה התחתונה והחיצונית ביותר.

זהו מבט אחד על ראש השנה.

המבט השני על ראש השנה - זהו היום היחיד בשנה, שכל באי עולם עוברים לפניו יתברך שמו.

בכל השנה כולה, כדי להיות יחד עם מלכו של עולם, האדם צריך להיות צדיק, טהור ונקי. פעם בשנה, לא משנה כלל מהי מדרגת האדם, אם הוא מהל"ו צדיקים, או מהשפל שבשפלים, כולם זוכים לעמוד לפני המלך. כל באי עולם עוברים לפניו להיכנס לדין, וכשהם עוברים, הם נכנסים לפני מלכו של עולם.

ראש השנה, זהו זמן שכל נפש ישראל שיש בה קדושה, מרגישה משהו שבמשהו את הימים המתקרבים ובאים. אך בוודאי שאין האדם מסתפק במה שהוא מעט מרגיש, אלא הוא רוצה להרגיש בפנימיות לבבו, בדעתו, בשכלו, שהדברים יהיו אצלו בבחינת דברים "חיים", ולא רק בבחינת דברים "ידועים" בלבד.

ננסה להתבונן ולקרב את הדברים שיהיו ידועים בשכלו של האדם, ולאחר מכן להבין כיצד משיבים את הדברים הללו ללב.

ראשית כל, ההסתכלות על יום ראש השנה, יש בו שני מבטים שורשיים מאוד.

המבט הראשון - אלו הם ימים של דין, שהקב"ה דן את כל בריותיו, מגדול ועד קטן, בני אדם, מלאכים, ושאר הנבראים

נצרך את שני החלקים - גם יראה וגם קרבת ה'

כעת, ננסה לבאר כיצד לפתוח פתח להרגיש שזה רק ימי דין, ולא מנסה להרגיש את קרבת ה' שיש בימים הללו, יש כאן חצי עבודה בלבד. יש בני אדם שניסו להרגיש את אימת הדין, עד כדי כך שמרוב פחד הם היו צריכים לקחת כדורי הרגעה רח"ל. יש בני אדם שגידו: "איזה בעלי מדרגה גדולים". אבל האמת היא, שאם האדם מרגיש רק את הפחד ולא מרגיש את

קרבת ה', יכול להיות שהוא יגיע לכאלה מצבים. אבל אם האדם מרגיש מחד את הפחד, אבל מאידך גם את קרבת ה', אזי הנפש מחוברת לשני החלקים, ושם הנפש מקבלת רוגע. הנפש צריכה להרגיש את שני החלקים, את חלק היראה מימי הדין שבאים ומתקרבים מחד, ומאידך להרגיש שהיא עומדת באותו יום לפני בוראה.

כאן עלינו להדגיש: אדם שמנסה להרגיש שזה רק ימי דין, ולא מנסה להרגיש את קרבת ה' שיש בימים הללו, יש כאן חצי עבודה בלבד. יש בני אדם שניסו להרגיש את אימת הדין, עד כדי כך שמרוב פחד הם היו צריכים לקחת כדורי הרגעה רח"ל. יש בני אדם שגידו: "איזה בעלי מדרגה גדולים". אבל האמת היא, שאם האדם מרגיש רק את הפחד ולא מרגיש את

התבוננות בדבר הקשה ביותר שהנפש עברה

מצפה לרפואה, יהודי אחר זקוק לפרנסה, הרביעי זקוק לנחת מהילדים שילכו בדרך הישר, לחמישי יש קשיים בלימוד, לשישי יש קשיים עם המידות שלו, לשביעי קשה לכוון בתפילה, כל אחד ימצא את חלקיו. מי שיגיד שהוא לא מוצא, כנראה שהוא עדיין לא בדק את עצמו טוב, אבל ודאי מי שיבדוק, ימצא את הנקודה הקשה ביותר שעברה עליו בשנה זו.

לאחר מכן, עליו להתבונן: האם אני רוצה לחזור לאותה נקודה קשה, או שאני רוצה שהשנה הקב"ה יגזור עליי חיים כאלו שבהם הקשים הללו יושמטו, ולא יהיו.

כדי לשחזר שס"ה ימים, אך בכללות הדברים, כל אחד מאתנו חווה גם חוויות שנראות כנעימות וטובות, וחווה חוויות קשות שקשה לו לעבור אותם.

מי שלא מוצא דבר קשה בשנה זו, יכול לחפש גם קודם לכן, אבל עדיף מאוד למצוא את מה שהיה בשנה האחרונה, כי הנפש זוכרת זאת באופן יותר חושף.

כאשר האדם מתבונן וזוכר מה עבר עליו במשך השנה, זוכר את החלקים הקלים, הנעימים, הנוחים והשמחים, וזוכר את הדברים שנקראים: "צרות", כל אחד לפי ערכו, פלוני מחפש שידוך והוא לא מוצא, אלמוני בנו חולה והוא

כל אחד מאיתנו, עברה עליו כמעט שנה שלימה, מאז ראש השנה האחרון. לכל אחד היו ימים יותר טובים, והיו ימים יותר קשים, אך הצד השווה בכולם, שכל אחד מאיתנו עבר בשנה האחרונה דבר שהיה קשה לו בנפש לקבלו. כמוכן שכל אחד עובר הרבה קשיים קטנים, אך כל אחד מאיתנו עבר דבר אחד קשה, שגם בדבר האחד הזה, אצל כל אחד הייתה מדרגת קושי שונה.

האדם צריך לשבת עם עצמו ולחשוב [ובהמשך נבאר מדוע], מה עבר עליו מראש השנה האחרון, עד ראש השנה הזה. כמוכן שאי אפשר לשחזר כל הפרטי פרטים הקטנים, כיוון שהוא יצטרך שס"ה ימים

יום הדין

הקושי לחוש את היראה מיום הדין

קרא בדברי רבותינו שיש יום דין, הוא שמע מרבתי שיש יום דין, אבל הוא לא רואה זאת, ודבר שלא חושי אצל האדם, קשה לו להרגיש אותו, הוא יכול 'לדעת' אותו, אבל קשה לו 'להרגיש' אותו.

מעשיו, בוודאי שדבר שהאדם רואה בעיניו הגשמיים, תהיה לו יראה ופחד מאותו דבר.

אך כיוון שהעין רואה גשמיים בלבד, והאוזן שומעת קול גשמי בלבד, על דרך כלל האדם לא רואה את הדין, אלא הוא

נסביר את העומק של הדברים שנאמרו.

כמו שאומרים רבותינו, ביראה מיום הדין, יש נקודת קושי. אילו בני אדם היו רואים בעיניהם הגשמיים את הקב"ה

יושב על כסא דין, ודן את כל האדם על כל

הדרך לחוש את היראה מיום הדין

לו בשנה שעברה, שהוא תוצאה של הדין של שנה שעברה, הרגש הזה מוכר בנפש האדם היטב.

צריך ראשית כל להבין מה חסר לנו בהרגשה ביום הדין, והיכן יש מקום להשלים את אותו חסר כדי שנוכל כל אחד לפי ערכו להגיע ליראה האמיתית. כאשר האדם מצייר בדעתו את הנקודה הקשה ביותר שעברה עליו בשנה שעברה, והרי הוא לא רוצה שאותה נקודה תחזור, או מעין אותה נקודה, על ידי כן הוא יכול להגיע לרמה מסוימת של יראה מיום הדין.

לכן, הדרך היותר קרובה, מלבד ההתבוננות הפשוטה על עצם הדין, היא להתבונן על מה שהרגש כבר חווה אותו. אי אפשר לעורר רגש חדש שהאדם מעולם לא הרגיש, כל רגש שהאדם מרגיש הוא מדמה אותו להרגשות קודמות שכבר היו לו. כדי להרגיש את יום הדין, האדם צריך לדמות את זה לרגש שהוא כבר מכיר. הוא יכול לדמות את זה לרגש קל וקטן, והוא יכול לדמות זאת לרגש יותר עמוק. אם הוא ידמה את זה לרגש קל וקטן שעבר עליו, רמת היראה שתהיה לו מיום הדין היא נמוכה, אבל אם הוא ידמה את זה לרגש הכואב ביותר שהיה

מדי העצה להפוך דבר שאנו לא רואים בעינינו להיות חושי אצלנו?

צריך לחפש את ה'תוצאה' שקרתה מיום הדין שהיה בראש השנה שעברה, ואת התוצאה - אנו מכירים ויודעים, התוצאה היא חושית, את הדין אנו לא רואים, אבל התוצאה עמדה לנגד כל אחד מאיתנו, ואנו מכירים אותה היטב. אם ננסה להשיג את עצם הדין לעצמו, אפשר ללמוד אבל קשה להרגיש, אבל את התוצאה של יום הדין של שנה שעברה וכן של השנים שקדמו לכך, כל אחד מאתנו מרגיש היטב.

הדרך הנכונה - חזרה בנפש לכאב שהיה

התהליך שהוא עבר, והוא מעורר את עצמו לזכור את זמן הכאב איך שהוא כאב אז, זו הדרך הנכונה.

משל למה הדבר דומה, אדם שאביו הלך לבית עולמו רח"ל והוא ישב שבעה, גזירה על המת שאחרי י"ב חודש משתכח מן הלב, ולאחר ששנת האבל נגמרה, כבר הרבה פחות כואב לאדם. אם האדם רק "יזכר" שאביו נפטר, מה רמת הכאב שתהא לו? פחותה בהרבה ממה שהיה בשעה שהוא נפטר. אך אם למשל הסריטו את כל הלוויה במצלמה, מרגע הגסיסה עד הרגע של התכריכים [בלי כמובן להיכנס לדינא אם ראוי לעשות זאת], הקבורה, הכל משוחזר, תהליך של שלוש שעות. אחרי חמש שנים, מוציאים את המצלמה מהארון, ומתחילים לראות את הסרט, מה יקרה? הוא 'זוכר' מה שהיה אז, או שבנפש הוא חוזר למה שהיה אז? הוא לא רק זוכר את מה שהיה, אלא בנפש שלו הוא חוזר ללוויה.

אם רק נזכור את מה שהיה, יש זיכרונות טובים ויש זיכרונות פחות טובים, רמת ההרגש תהיה נמוכה, פעמים ישנה 'צביטה'

אם זה רק זיכרון בעלמא, הזיכרון כבר לא כ"כ כואב. אבל אם האדם יכנס לאותו מקום בנפש של הכאב, הוא ישחזר לעצמו את התהליך, ויחווה את זה עוד פעם מכח השומר של הזיכרון, ומכח המדמה, אזי יכאב לו באמת.

אם הוא רק מנסה להיזכר בזיכרון בעלמא, כמו שהוא מנסה להיזכר מה המספר טלפון של פלוני, וכי מיד תיפול עליו היראה, הלוואי.

צריך לחזור בנפש לאותו תהליך של כאב, שהנפש עכשיו תימצא שם. כמובן שיש בני אדם שלא רוצים לחזור בנפש לאותו מקום, כי זה כואב, ומזה הם מתייראים. אך אם האדם לא חוזר לאותו מקום בנפש של הכאב, זה זיכרון שכלי, וקצת רגשי, הזיכרון השכלי וקצת רגשי הוא הרבה פחות כואב ממה שכאב לו באותו זמן, ואם הוא הרבה פחות כואב ממה שכאב לו באותו זמן, הוא עובר הלאה, והיראה שתיפול עליו היא מועטה. אבל אם האדם חוזר ברגש שלו למקום של הכאב, על ידי שהוא משחזר את

יש בני אדם שיבואו ויאמרו: "ניסינו, וזה לא פעל". משל למה הדבר דומה, אדם לומד גמרא, הוא מתחיל ללמוד את המשנה, ואח"כ את הגמרא, ואומר: "לא הבנתי". שואלים אותו: "כמה זמן עמלת להבין את המשנה ואת הגמרא?". הוא אומר: "חצי שעה". התשובה היא: "נכון, יכול להיות שאחר חצי שעה עדיין לא הבנת, כי הזמן לא הספיק, צריך לעמול יותר, צריך לקרוא ולהתבונן עוד פעם".

בנמשל, הנמשל הוא יותר דק, רוב בני האדם כאשר הם יתבוננו על מה שקרה אצלם שנה שעברה, זה לא יועיל להם הרבה, והסיבה היא, כי הוא 'זוכר' מה קרה שנה שעברה, "קרה כך וכך, את זה אני לא רוצה שיקרה עוד פעם, זה היה קשה". וכעת הוא מחכה שתבוא היראה, עוברת דקה, שתיים, לא באה היראה - הוא ממשיך הלאה.

מה חסר כאן? בשעה שהאדם זוכר את הנקודה הקשה של שנה שעברה, האם הוא רק 'זוכר' זאת, או שהוא נכנס למקום של הכאב שכאב לו באותה שנה?

יום הדין

בשכל, אלא נמצאת ברגש של האדם - הוא לא מרגיש את זה.

נססה ליתן דוגמא נוספת.

שכל אחד ינסה להתבונן לעצמו, אימתי היה הפעם שהוא פחד הכי הרבה בחיים? כל אחד יקח דף ועט, וירשום חמש פעמים שהוא זוכר פחד קשה שעבר בחייו, לא פחד קל שהוא חשב שזה נמלה ובסוף התברר שזה זבוב, אלא פחד אמיתי.

לאחר מכן, מכל אותם חמש מקרים של פחד, יש לברר מהו המקרה של הפחד הקשה ביותר שהיה, ולחזור לאותו מקום בנפש, ומשם לעורר את היראה.

הוא צריך להשתמש בעצות שנתבארו כעת, או בעצות נוספות שנתבארו בדברי רבותינו, לקרב את עצמו לדין למעשה.

סיכום הדברים שיהיו ברורים הלכה למעשה בפועל ממש: על מנת לעורר את היראה מיום הדין, האדם צריך לעורר את היראה העמוקה ביותר שהכיר בנפשו. באופן הראשון, האדם צריך לחפש את הכאב הגדול ביותר שהיה לו בשנה האחרונה, שזהו הזמן הקרוב ביותר לראש השנה הקרוב. ובאופן השני, האדם צריך לחפש את חמשת הפחדים הגדולים שהיו לו במשך כל החיים כולם, ולמצוא מתוכם את הפחד הקשה ביותר שהיה, ולחזור ולחוות בנפשו את אותו פחד. וכאמור, לא זכירה בעלמא, אלא לחזור לחוות את הפחד שהיה, ואז הוא מרגיש - הנה, על זה דנים אותי, הרי אני יודע, זה כבר היה, זה לא דבר שלא היה או היה אצל אחרים, זה דבר שהיה אצלי. ומכח כך האדם יכול לעורר אצלו את היראה מיום הדין.

לו, ומכיוון שבאמת כואב לו, והוא מרגיש את הכאב, אז מתחיל להתעורר בו פחד, מהמקום הזה עכשיו הוא אומר לעצמו: "ח"ו שזה לא יקרה שנה הבאה".

כאן האדם יכול להרגיש מעט שבמעט שבמעט בעולם החומר המוחשי, אופן של יראת העונש כפשוטו. אם האדם מנסה להתבונן בשכל על כל מיני רעיונות אמיתיים ונשגבים, דברי רבותינו ז"ל, ראוי וצריך, והאדם חייב להתבונן בהם, אבל אם הוא עושה רק את זה, ולא מצרף לחייו הפרטים היכן העונש חל עליו משנה שעברה, הנפש ה'שכלית' 'מבינה' את זה, הנפש ה'רגשית' לא קולטת. וכיוון שהיראה לא נמצאת

לא בנקל לעורר את היראה מיום הדין

כמה דקות הוא יכול להתהפך עוד פעם.

אם אנחנו רוצים יראה חיצונית בעלמא, אפשר לעוררה בכל מיני שיטות וצורות. אבל אם רוצים יראה אמיתית, יראה פנימית, לא יראה שחולפת כלעומת שבאה כהרף עין, אלא יראה שחלה בפנימיות הנפש, צריך להיכנס למקום הפנימי של הנפש. אנחנו צריכים לחזור ולעורר את היראה הכי עמוקה שכבר הכרנו בחיים.

וכמו שאמרנו, אי אפשר 'לחדש' יראה, אפשר לחזור לנקודת היראה הקודמת שהייתה אצל האדם, ומכוחה לפעמים אפשר להעמיק עוד, אבל צריך לחזור לנקודת היראה שהייתה בנפש. אם לא נחפש לחזור לנקודת היראה העמוקה ביותר שהייתה בנפשנו, לא נגיע למקום העמוק של היראה שכל אחד לפי ערכו יכול להגיע. זה נכון שבני אדם מעדיפים להגדיר את ראש השנה רק כ"דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב", "אכלו משמנים ושתו ממתקים, חדות ה' היא מעוזכם" (נחמיה ח'), אבל יש יום דין! ואם האדם רוצה באמת להכין את עצמו לדין,

בלב, וממשיכים הלאה. אבל אם האדם חוזר למקום של הכאב, אזי באמת כואב לו. אני מקווה שמבינים את מה שנאמר בתהליך של נפש, לחזור לאותו זמן, לאותו מקום, לאותו מצב, ואז הנפש מרגישה את הכאב באמת.

באותו זמן שבאמת כאב לנו, מה כל אחד מאיתנו עשה? צעקנו לרבש"ע: "תוציא אותי מהבור הזה, קשה לי, אינני יכול לעמוד כאן, תוציא אותי, הסר מעלי רק את הנגף הזה!", ופעמים רבות כורא עולם שמע את תפילתנו, והוציא אותנו מאותו מקום.

אם האדם חוזר לאותו מקום בנפש, ושוב נרגיש: לא זוכר כזיכרון בעלמא, אלא חוזר בנפש למקום של הכאב, אזי באמת יכאב

צריך להבין ולדעת הקדמה יסודית, לעורר את היראה בנפש האדם - זה לא דבר קל מאוד! רבותינו כבר ישבו על המדוכה רבות, שמגיעים ימי אלול, ימי ראש השנה, ימי הדין, והאדם יודע שיש דין, ויש דיין, והקב"ה יושב במשפט, אבל הוא לא מרגיש זאת.

מי שחושב שהיראה תבוא אליו בקלות, זו מחשבה שאיננה מדויקת. כדי לגלות את היראה אצל האדם, נצרך עבודה פנימית. צריך להשקיע בזה זמן, מחשבה, סדר, ובנין. בני אדם לפעמים חושבים שמכח נקודת התעוררות מסוימת הכל יתהפך.

הייתי פעם בראש השנה במקום מסוים, והרב לפני התקיעות דרש דרשה, לאחר שהוא גמר את הדרשה, שמעתי את אחד מן המתפללים אומר: "הדרשה הזו הפכה לי את כל ראש השנה". אחת משני האפשרויות קרתה כאן, או שהדברים היו כ"כ עמוקים, והם חדרו לעומק הלב שלו, והוא התהפך בין רגע, או שכל הראש השנה שלו כ"כ חיצוני, שאפשר להפוך אותו כ"כ מהר, ועוד

יום של קרבת ה'

שהוא קרבת ה' שמתגלה בימים הללו.

ג' אופני דביקות

ברצון של בורא עולם.

ב. ישנה דביקות שהאדם דבק בתורה הק', שהיא חכמתו של הבורא ית"ש כביכול, ועל ידי כן הוא דבק בבורא עולם.

ג. ישנה דביקות שלישית, שהיא שייכת בעיקר לעבודת הימים הנוראים, שהאדם צריך להרגיש בעומק לבבו את הבורא יתברך שמו. הרגשה חושית פשוטה וברורה, שהוא מרגיש את הבורא עולם בליבו.

זו עבודת הימים הללו, עשרת ימי תשובה בכלל, וראש השנה בפרט, להרגיש באופן

ננסה כעת להתבונן מעט על החלק השני,

אנו קוראים הרבה בדברי רבותינו, שתכלית הבריאה כולה היא דביקות בבורא יתברך שמו, כדברי דוד המלך ע"ה שאמר: "ואני קרבת אלוהים לי טוב" (תהלים עג כח), אולם, ראשית יש להבין שבקרבה זו ישנם מדרגות לפנים מן מדרגות, ונסדר את שורשי הדברים בכללות ממש.

א. ישנה דביקות בה' ע"י דבקות בקיום המצוות, שעל ידי כן האדם דבק ב'רצון' הבורא יתברך שמו. הקב"ה ציווה אותו מה לעשות, והוא עושה את רצון הבורא ית"ש ע"י שהוא מקיים את מצוותיו. זו דביקות

חושי את מציאות ה' יתברך שמו בלב. מלבד העבודה הקודמת לעורר את הפחד, האדם צריך להרגיש בפועל, בחוש, בלב, שהקב"ה נמצא עמו, לידו, ומתגלה אצלו בתוך לבבו. כמו שהאדם עומד ליד חבירו, הוא מרגיש שחבירו נמצא כאן, כך הוא צריך להרגיש שהקב"ה נמצא איתו. זו קרבת ה' חושית.

אולם, פשוט וברור לכל בר-דעת שזו לא עבודה ששייכת רק לראש השנה, היא אמנם מתגלה כ'שורש' בראש השנה, אך זוהי עבודת כל החיים כולם, להרגיל את הנפש להרגיש את מציאות הבורא יתברך שמו.

שלב ראשון - ידיעה שחוקה בדעת האדם

כעת ננסה לקרב את הדברים אלינו.

ראשית כל, נצרך להבין זאת בשכל, ולאחר מכן בהרגשה.

היכן בורא העולם נמצא? בכל מקום, בכל זמן, בכל נפש. הידיעה הזו צריכה שתהיה חקוקה עמוק עמוק בדעת האדם, בורא העולם נמצא בכל מקום, להרגיש זה שלב 'שני', ראשית נצרך ידיעה ברורה.

האם יתכן שהאדם יהיה כמצב שהוא לבד?

יש לי ילדים בבית, יותר קטנים ויותר

גדולים, כשיצאתי לחו"ל אמרתי לאחד מהבנים היותר גדולים שהוא בר-דעת, יש לך שני אבות, אבא שבארץ ואבא שבשמיים, אני עוזב לתקופת מה, אבל האבא השני נשאר כאן.

זו תפיסה של חיים.

האדם נמצא תמיד עם בורא עולם. אם האדם מרגיש בדידות בחייו, והרי יש הרבה פעמים שהרבה בני אדם מרגישים בדידות, זהו סימן שהוא לא מרגיש שבורא העולם נמצא כאן, הוא מרגיש לבד.

זו לא 'תוספת' ידיעה, זו איננה 'עוד' ידיעה בחיים, אלא זוהי הידיעה שעליה אנו בונים את כל החיים כולם.

כל אחד מאיתנו צריך לקחת לעצמו זמן בחיים, ולחשוב על אותה ידיעה.

דוגמא לזמנים שבהם יחשוב האדם על מציאות שה' איתו

לחשוב? "אני לא לבד".

לפעמים בדווקא האדם צריך ללכת למקום שאין שם בני אדם, כמוכן לא במקום סכנה, אבל לכתחילה ללכת למקום שאין שם בני אדם, ולדבר עם עצמו: "אני נמצא כאן לבד? לא! רבש"ע, אתה איתי!".

המחשבה הזו, צריך שהאדם יחשוב אותה לא אלף פעמים, ולא עשרת אלפים, הרבה מעבר לזה. מי שחושב שמה שנאמר כאן עכשיו זו גוזמא, זו אינה גוזמא כלל, זו מחשבה שהאדם יכול לחשוב אותה עשר פעמים ביום, עשרים פעמים, שלושים פעמים, ויתר על כן.

"רבש"ע, אני לא נמצא מתחת לשמיכה לבד, יש כאן עוד מישהו". כל לילה ללכת לישון עם מחשבה זו, ולחשוב אותה למשך כמה דקות. אם הוא לא יכול כמה דקות, שתי דקות, דקה, חצי דקה, ואפילו פעם אחת לחשוב על זה, להרגיל את הנפש לכך.

הרבה פעמים האדם נמצא בחיים בכל מיני מצבים לבד, פעם הוא נמצא בארץ נכר לבד, פעם חברי החדר נסעו והוא נשאר לבד, מה הוא חושב לעצמו? נשארתי לבד.

כל פעם שמזדמן לנפש להישאר לבד, אנו לא מדברים על זמן מועקה וקושי שהנפש סובלת מהבדידות, אלא על הפעמים שהמציאות החיצונית הביאה את האדם למצב שהוא נמצא לבד, מה הוא צריך

מחשבה זו היא עצם המציאות של החיים

ועוד שנים שווה ארבע, שבע כפול חמש

ניתן דוגמא פשוטה אימתי אפשר לחשוב זאת. האדם הולך לישון, הוא שוכב במיטה, על מה הוא חושב? בדרך כלל, הוא לא חושב, הוא מדמיין. אם הוא היה חושב על היום שהיה, הוא כבר בעל מדרגה, בדרך כלל זהו הרשימו של הזיכרונות, ודמיונות של מה שהיה.

יש שני מהלכים כלליים על מה ראוי לו לאדם לחשוב כאשר הוא הולך לישון. או שהוא חושב בסוגיא שבה הוא עסק באותו יום, או שהוא חושב שמתחת לשמיכה יש שנים - הוא, ובורא עולם.

האדם יכול ללכת לישון עם מחשבה זו כל לילה [ויש בני אדם שעושים זאת], למשל, הוא נכנס מתחת לשמיכה לכמה דקות, ואומר לעצמו:

זו מחשבה שצריכה 'למלאות' את הנפש,

יום של קרבת ה'

שלושים וחמש, וגם זו עוד ידיעה נוספת שיש לו. זו לא ידיעה נוספת, זו עצם המציאות של החיים!

אדם הראשון, הקב"ה הניחו בגן עדן. כאשר הוא חטא, הוא התחבא, הוא שומע

לפני שאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, הוא חי עם בורא עולם באופן חושי וברור, הוא הרגיש באופן פשוט וברור, חושי, שאין למעלה ממנו, שהוא ובורא עולם נמצאים ביחד כל הזמן.

את קול ה' הולך לרוח היום, הקב"ה שואל אותו: "איכה?", היכן אתה. אדם הראשון אומר לו: "את קולך שמעתי בגן, ואירא, ואחבא". מכאן ואילך, כל בני האדם מתחבאים מבורא עולם!

לחשוב ולהרגיש את בורא עולם אפי' בתוך הגיהנום

יגיע לשם, אבל מי שכן הגיע לשם, אם הוא יחשוב וירגיש את בורא עולם בתוך הגיהנום, הוא נמצא בגן עדן שבתוך הגיהנום.

זו מחשבה שצריכה למלאות את עומק הדעת ועומק הלב.

מה צריכה לעשות נפש מישראל רח"ל שנפלה לגיהנום? גזרו עליו להיות שם ארבעים שנה, האם צריך לספור כל יום שעובר?

"אם אציעה שאול - הנך", אדם שיהיה בגיהנום, ה' יעזור לכל אחד מאיתנו שלא

"אנה מפניך אברח, אנה מפניך אסתר, אם אסק שמים, שם אתה, ואם אציעה שאול - הנך"

במצבים הקשים ביותר של החיים, נדמה לאדם שהוא נמצא על פתחה של גיהנום - "הנך!".

הקושי לחוש פתאום בימים הנוראים קרבת ה' חושית

צריך להבין, זה לא מהלך שאפשר להיכנס אליו ברגע אחד.

משל למה הדבר דומה, יש שיעור ארוך בסוגיא, שעתיים רצופות, אדם מגיע בחמש דקות האחרונות, מצביע, הרב שואל: "מה אתה רוצה?", הוא אומר: "לא הבנתי". מה כוונת הדבר "לא הבנתי", לא שלא הבנת, לא שמעת כלל, אי אפשר להבין שיעור שלם בחמש דקות האחרונות!

אדם שחי במשך השנה כולה במהלך של חיים שהם קרובים לבורא עולם, זהו מהלך חייו, אזי כאשר מגיעים הימים הללו, יש כאן יותר תוקף, יותר עומק יותר, חוש יותר ברור. אך אם סדר חייו לאורך כל השנה הוא לא באופן זה, אי אפשר פתאום לחוש כן.

אבל הוא לא שם. ב"ה הוא שומע שיחה שמעוררת שצריך להרגיש קרבת ה', הוא יודע שצריך, אבל הוא לא שם. אם הוא לא שם, הוא לא יכול פתאום להיכנס למקום שהנפש לא מחוברת אליו.

מי שכל השנה כולה במהלך חייו משתדל להגיע להרגשה של קרבת ה', אזי כאשר מגיעים הימים הללו, ההרגשה הזו צפה יותר, היא מתגלה בעומק יותר, הוא חש את הדברים במעמקי לבבו יותר.

אבל מי שכל השנה לא חי במהלך שהוא מרגיש את בורא עולם, מה קורה שמגיעים הימים הללו? אם הוא זך יותר, הוא מרגיש מעט, ואם הוא לא זך מספיק, הוא מרגיש שצריך להרגיש, שכואב לו שהוא לא מרגיש.

אדם שחי לאורך כל השנה כולה כמו שהוא חי, ב"ה לומד תורה, מקיים מצוות, בין אדם למקום, בין אדם לחבירו, תפילה, חסד, כפי עניינו, משתדל לנסות לדבר עם בורא עולם ג' פעמים ביום כפי ערכו. מגיע ראש השנה, מגיעים עשרת ימי תשובה, "דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב", הוא קורא בדברי רבותינו שזהו זמן של קרבת ה' חושית, מה עושים בזמן של קרבה חושית? הרי הוא לא מרגיש כלום, מה הוא עושה? הוא מתחיל לחפש ספרים.

מה התשובה האמיתית, מדוע האדם לא חש? כי הלב לא שם.

אדם חי כל השנה איך שהוא חי, פתאום, מה אפשר לעשות שבלוח שנה ראש השנה הגיע, עכשיו צריך להסתדר עם הלוח,

על האדם להיכנס לסדר של חיים של קשר עמוק לה'

שלו. להיכנס לסדר של חיים שהמציאות הפנימית של החיים כולם הם קשר עמוק במעמקי לבבו לבורא עולם.

העצה מאד פשוטה: להתחיל עכשיו! להתחיל סדר של חיים, שזה יהיה התהליך

ואם יבוא השואל וישאל, אם כן, מה אפשר לעשות, הרי אנו נמצאים סמוך לראש השנה, מהי העצה?

על ידי השגחה פרטית ואהבת ה' אין הכרח שהאדם יגיע לקרבת ה'

איתם. יכול להיות שהאדם ירגיש שהוא בן של הקב"ה, והקב"ה באמת אוהב אותו, והלוואי שאת זה כולם ישיגו, אבל הוא עדיין לא מרגיש שהקב"ה נמצא איתו.

כאשר מגיעים הימים הללו של עשרת ימי תשובה בכלל, וראש השנה בפרט, זה לא רק השגחה פרטית שהקב"ה משגיח עלינו, זה אמת, וזה לא רק רחמים של רחם אב על בנים כמו שאומרים במטבע התפלה, וזה אמת, זה לא רק אהבה שהאב אוהב את בנו,

על גביה יש מדרגה נוספת.

כמו כן, יש אדם שמתבונן על זה שבורא עולם אוהב אותו, בבחינת אב וכן, אני בנו של בורא עולם, והוא אוהב אותי. זו התבוננות חשובה ויסודית, שהזכירו אותה רבותינו והרחיבו והעמיקו בה, אבל אבא שאוהב את בנו, לא בהכרח שהוא נמצא איתו באותו מקום, יתכן שהאבא נסע לחו"ל, ובניו נמצאים בארץ הקודש, ועדיין הוא אוהב אותם אע"פ שהוא לא נמצא

נבין את הדברים יותר ברור.

יש בני אדם שמתבוננים הרבה על השגחה פרטית, ואשריהם טוב להם, אך האם ע"י הכרח בהשגחה הפרטית האדם בהכרח יגיע להכרה שבורא עולם נמצא כאן לידו? לא, הוא יכול להשגיח עליו כביכול מרחוק, "יושב בשמים ישחק למו" (תהלים ב ד), הוא יכול לשבת שם, ולהשגיח כאן. ודאי שההתבוננות בהשגחה פרטית היא חלק מעבודת האדם שהאריכו בה רבותינו, אבל

יום של קרבת ה'

שזה אמת, אלא זוהי מדרגה שהיא מעבר לכך, זו מדרגה שהאדם מרגיש בפועל

יתר על כן, חז"ל אומרים על יוסף הצדיק, שכאשר הוא היה במצרים, היה שם שמים שגור על פיו.

מה כוונת הדבר 'שם שמים שגור על פיו'?

בחוש גמור שבורא העולם נמצא איתו.

שם שמים שגור על פיו

יש הרבה בני אדם ששואלים אותם "מה נשמע?", הם עונים: "ברוך השם". "איך אתה מרגיש?", "ברוך השם, ה' יעזור".

אם נתבונן נבחיין, שאנו אומרים זאת

ראשית האדם צריך לקבוע זאת בדעתו, ולאחר מכן לחזור על זה בפה עוד ועוד.

הרבה פעמים במשך היום, אך אין זה מדרגת 'שם שמים שגור על פיו', לשם כך נצרך שיהיו פיו וליבו שווים.

להתרגל לדבר עם בורא עולם לאורך כל היום כולו

מה אדם צריך לדבר עם בורא עולם? יש אחד שלפני ראש השנה עושה רשימה מה לבקש מבורא עולם, לוקח דף ועט וכותב, כדי שהוא לא ישכח שום פרט, שיזכה בס"ד שכל הבקשות יתמלאו.

אני לא אומר לא לעשות זאת, אך מה האדם צריך לדבר עם בורא עולם? את מה שהוא מרגיש! הוא חי איתו, ועם מי שחיים, מדברים את מה שמרגישים.

אם עושים סדר מה לדבר עם בורא עולם, כלומר, שהוא לא נמצא עמו, הוא לא מרגיש שהוא איתו, ולכן הוא עושה סדר. אם הוא נמצא עמו כל היום, הוא מדבר איתו את מה שהוא חי, מה שהוא מרגיש, זו צורת החיים.

צורת חיים זו, היא בעצם צורת חיים שהופכת את האדם כולו. מי שינסה לעשות זאת בפועל ממש למשך כמה חודשים, יראה שהוא נהפך לאדם אחר, אינו אותו אדם כלל, זה בדוק ומנוסה לכל מי שניסה לעשות את הדברים בפועל.

שהוא שוכב במיטתו הוא יחשוב על זה, וכן בהזדמנויות בחיים שהזדמן שהוא נמצא לבד הוא יחשוב על זה, ויתר על כן הוא ימציא לעצמו זמנים לכתחילה להימצא לבד ולחשוב על זה, ולדבר על זה עם בורא עולם, ומעבר לכך, יתרגל לדבר עם בורא עולם במשך כל היום, בכך הוא מרגיל את עצמו שצורת חייו איננה לבד, הוא נמצא עם מישוהו.

משל למה הדבר דומה, אדם ב"ה בנה בית נאמן בישראל, נשא אישה, לימדו אותו שבשנה הראשונה בערב צריך להיות בבית, "נקי יהיו לביתו שנה", כל לילה הוא נמצא בבית שלוש שעות, מה הוא עושה שם שלוש שעות? הוא צריך לדבר איתה. יש אחד שאין לו מה לדבר איתה, אז הוא קורא ספרים כדי למצוא רעיונות על מה לדבר איתה.

אך באמת, מה האדם צריך לדבר איתה? מה שמעניין אותה, ומה שמעניין אותו. דבר ראשון מה שמעניין אותה, ולאחר מכן מה שמעניין אותו.

הכוזרי אומר, שמי שתפלתו תפילה אמיתית, כאשר נגמרת תפילת שחרית, הוא מצפה לתפילה הבאה - תפילת מנחה.

ומה הוא עושה בין שחרית למנחה, רק מצפה? בוודאי שלא, הוא יכול לדבר עם בורא עולם בין שחרית למנחה, כמובן שהוא לא יחזור על תפילת שמונה עשרה פעם נוספת, אבל הוא יכול לדבר עם בורא עולם בין שחרית למנחה.

אדם לומד את דברי התוספות ואיננו מבין, מה הוא צריך לעשות? להתייגע עוד פעם, ולבקש: "רבש"ע, תעזור לי שאני יבין". יש צורה של חיים שהאדם חי עם הבורא עולם לאורך כל היום כולו.

צריך לדעת, זו לא עבודה קשה כלל, זה שאלה של הרגל חיים. העבודה שדוברה לעיל ביחס ליראה, היא הרבה יותר קשה מהחלק השני שאנו עוסקים בו כעת, החלק השני זו שאלה של הרגל.

אם האדם ירגיל את עצמו לחשוב הרבה פעמים שהוא לא נמצא לבד, כל לילה

הנפש צריכה שתהיה קשורה עמוק לרבש"ע, לתורה ולנשמות ישראל

שנמצא בתת-ההכרה של האדם, יכול להכיל שני דברים.

אך נחזור ונדגיש שוב, מפני הרבה כישלונות שהיו להרבה בני אדם: כל מה שנאמר עכשיו, צריך זהירות מאוד מאוד גדולה, שהקשר לבורא עולם לא יחליש אצלו את הקשר לעסק התורה שהוא עוסק בה בתמידיות. מי שהקשר שלו לבורא עולם מחליש את הקשר שלו לתורה, סימן שהקשר שלו לבורא עולם לקוי ואינו שלם. הנפש צריכה שתהיה קשורה עמוק לרבש"ע, וקשורה עמוק לתורה, ובנוסף על כך [ולא עסקנו בזה עכשיו] צריך שהנפש תהיה קשורה לנשמות ישראל, באהבה עמוקה לכל יהודי ויהודי.

קביעות בזמן, קביעות במעמקי הנפש, שהוא חי את התלמוד תורה, יום יום, שעה שעה, ומאידך צריך שתהיה לאדם קביעות שהוא קשור עם בורא עולם.

יש בני אדם ששואלים, כיצד אפשר לעשות את שניהם ביחד? קושיא טובה, אני תמיד שואל אותם: "אתה נוהג ברכב?", והם עונים: "כן". "כיצד אתה מדבר באמצע שאתה נוהג?", וודאי, כשהוא נמצא בצומת דרכים מבבלת הוא מבקש רגע שקט כדי להתרכז, אך היום יש בני אדם שהרכב שלהם הפך להיות משרד, הוא נוסע ומדבר באמצע, כיצד הוא עושה זאת, הרי בשביל לנסוע צריך רמת ריכוז לא קטנה, צריך לשים לב מה קורה. תשובה לדבר: דבר

אבל, וזהו 'אבל' גדול מאד, יש בני אדם, שבשעה שהם נכנסים לדבר עם בורא עולם, הם בסוף שכחו שהוא נתן תורה בהר סיני, ומרוב שהם נעשים שקועים לבקש מהקב"ה שהם יבינו את התוספות, הם שכחו שיש תוספות, זה נשמע מצחיק, אבל לדאבונו יש יותר מאחד ויותר משנים כאלו.

לפיכך, האדם צריך להיות שקוע בלימודו, בסדר של מה שהוא לומד, לברר, ללבן, לדעת, לסכם, שיהיה תלמודו מתקיים בידו. אך כמו שאומרים רבותינו, על אף שזמן תורה זמן תפלה לחוד, אך תורה בלא תפלה אינה תורה, ותפלה בלא תורה אינה תפלה, צריך שיהיה לאדם אחד קביעות יסודית, עמוקה, קביעות במקום,

יום של קרבת ה'

מלכויות - קבלה אמיתית של מלכותו ית' על האדם

וביניהם כמה נביאים את מטבע התפילה שאנו אומרים כעת, זה לא בא להפקיע את מה שהיה קודם לכן, את היסוד, את העיקר, שהכל תלוי בו. להמליך את הקב"ה עלינו למלך זה לא רק אמירה, זוהי קבלה אמיתית של מלכותו ית' על האדם.

את מה שהוא אומר, אך הוא לא מתכוון למה שהוא אומר.

אם לא היה לנו מחזור להתפלל דרכו, כיצד היינו מקבלים את הקב"ה עלינו למלך?

כאשר תיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה

עבודת היום בעיקרה של ראש השנה, זהו להמליך את הקב"ה עלינו למלך.

מהי ההמלכה של הקב"ה עלינו למלך?

אם האדם אומר את מטבע התפילה של מלכויות בלבד, פעמים הוא אפילו לא מבין את מה שהוא אומר, ואפילו אם הוא מבין

עניינו של המלך שהוא מצווה והאדם עושה

לקב"ה, שהוא 'מלך'.

בראש השנה מתגלה ראשית המדרגה - 'מלך', 'תמליכוני עליכם', אנו ממליכים את הקב"ה עלינו למלך.

מלך, כמו שהוזכר, מה שהוא מצווה, האדם באמת עושה.

מלך, זהו מי שמצווה דברים, והעבדים שלו צריכים לקיים.

יש לנו באופן כללי שני יחסיות לקב"ה, אותם אנו אומרים הרבה מאוד בתפילות בעשרת ימי תשובה: 'אבינו - מלכנו'.

יחס אחד לקב"ה, שהוא 'אב', ויחס שני

מהי אותה עבודה של מלכויות?

ראש השנה זו עבודה למעשה שהאדם ממליך את הקב"ה עליו למלך באמת. יש מדרגות למעלה מן מדרגות מהי המדרגה שהאדם זוכה להמליך את הקב"ה עליו למלך, אך כיצד עושים זאת בפועל?

בהמלכת הקב"ה יש חיצוניות ופנימיות

כל אחד ואחד במקום שבו הוא נמצא, במדרגה שבה הוא נמצא, הוא צריך לחפש דבר אחד שבשנה הבאה הוא נהיה יותר טוב.

אבל מדוע הוא נהיה יותר טוב? כי הוא מקבל על עצמו את מלכותו של הקב"ה, את הציווי של הקב"ה, את הרצון של הקב"ה.

לקבל קבלה אחת קטנה, שבה הוא משעבד את עצמו להמשך השנה הבאה עלינו לטובה. משהו קטן מאוד, אבל בזה הוא משעבד את עצמו יותר מהשנה הקודמת. יותר ממה שהוא עשה בשנה שקדמה, הוא מוסיף להתקדם במעשיו, שתהיה בזה קבלת מלכותו ית' באמת.

אם יבוא האדם ויאמר שמהיום הוא משנה את כל מעשיו ועושה את הכל בשלימות, הלוואי שיזכה, אבל בדרך כלל זה הרבה מעבר למה שכל אחד יכול.

אם כן, כיצד ממליכים את הקב"ה למלך בפועל?

מהמדרגה שכל אחד מאיתנו נמצא, יש

ההמלכה הפנימית היא קבלת ההמלכה בעומק הלב

שתהא כל אחד לפי מדרגתו, אבל מצד פנימיות האדם?

לקבל את הדבר ממעמקי הלב!

בכל יום אומרים במטבע הברכה של תפילת ערבית: 'ומלכותו ברצון קבלו עליהם', לפי הרצון שיש לכל אחד, כך עומק קבלת המלכות.

כאן מונח עומק העבודה של הימים הללו.

מחד האדם מקבל קבלה מעשית קטנה, למעשה, אבל להחזיק בה לכל השנה, או לפחות תקופה של כמה חודשים, או לפחות לתקופה של עשי"ת.

זהו החלק החיצוני. בחלק הפנימי, לעורר יותר את תשוקת הלב, את הרצון האמיתי של הלב, לעשות את רצונו ית' באמת.

פעמים רבות האדם גדל, והוא התרגל לעשות את המצוות לפי מדרגתו, אבל הלב

כך גם אצל האדם, ליבו כביכול מכוסה, וצריך עכשיו לגלות אותו!

אם כן, כשבאים לקבל את הקב"ה עלינו למלך, יש את החלק המעשי, ויש את החלק הפנימי.

החלק המעשי, זוהי קבלה אחת קטנה מאוד, שמושתדלים לקיים אותה במשך השנה, אבל לקבל אותה מצד מלכותו של הקב"ה עלינו למלך. זהו החלק המעשי.

אולם, כל דבר מעשי, על מנת שהוא יהיה אמיתי, צריך שהוא יהיה מעשי בחיצוניות, אך שיבוא מהפנימיות של האדם, מהאמת הפנימית של תוך לבבו.

קבלה שמתקיימת רק מהנקודה המעשית בלבד, בלי שהיא נובעת מהפנימיות של האדם, חסר בה את היסוד שעליו נבנה הכל.

ולכן, על מנת שתהיה קבלה אמיתית של הקב"ה עלינו למלך, מהי הקבלה שצריכה

עד כאן זהו החלק החיצוני בהמלכה של הקב"ה.

החלק הפנימי של ההמלכה, הוא כדלהלן.

רבותינו אמרו רמזים רבים במהות של 'אלול'. כגון, אני לדודי ודודי לי, ועוד. אחד מן הרמזים שאמרו רבותינו, והובא בראשונים, זהו 'ומל ה' אלוקיך - את לבבך ואת לבב - זרעך', את לבב ואת לבב, ר"ת אלול.

כוונת הדבר, שהעבודה של אלול כהכנה לראש השנה, היא לפתוח יותר את הלב של האדם. זהו "את לבבך ואת לבב זרעך".

כמו שיש לב בשנה, יש לב בעולם, היכן נמצא לב העולם? הלבנה נקראת כך מלשון "לב". היא הלב של העולם.

בראש השנה, מה קורה ללבנה? היא מתכסה, "תקעו בחודש שופר, בכסה ליום חגנו".

יום של קרבת ה'

נשאר כפי שהוא היה בקטנותו של האדם, והוא לא נפתח יותר ויותר.

כעת ננסה להסביר כיצד לקבל את מלכות ה' ע"י נקודה יסודית ששייכת אצל עמלי התורה.

ב"ה יש מי שזוכה לשבת וללמוד כל יום מהבוקר עד הלילה, אשריו ואשרי חלקו,

על מנת שעבודת האדם תהיה אמיתית, ותהיה באמת את התועלת הנרצית, נצרך

קבלת מלכותו ע"י עמל התורה

יש הרבה מאוד שלא זכו.

באופן זה, ניתן להוסיף זמן קטן מאוד בלימוד התורה למעשה, אבל, בחשק, ברצון, בתשוקה, בשמחה.

שהקבלה המעשית תבוא ממקום יותר אמיתי בלב, כל אחד לפי מדרגתו.

יש כאן נקודה פנימית ויקרה עד למאוד. כאשר זוכים ב"ה לשבת וללמוד, עד כמה הרצון נמצא, עד כמה התשוקה, עד כמה השמחה נמצאת בתוך זה? כאן מגיע עבודה פנימית, וננסה להסבירה למעשה.

התורה גנוזה בתוך כל אחד ואחד מיישראל

אולם, האם זה כל ההבדל, אין יותר הבדלים?

נעמוד כאן על הבדל עצום ונורא.

הרמח"ל בספרו 'דרך עץ החיים' כותב יסוד עצום.

כאשר האדם לומד דבר חכמה משאר חכמות, לפני שהוא למד, מה הקשר שלו למה שהוא למד? כלום! בשעה שהוא למד זאת, זה נכנס למחשבה שלו, ונקלט.

כולנו עמדנו במרגלות הר סיני, וקיבלנו את התורה. כאשר אנו עכשיו יושבים ולומדים תורה בס"ד, מה ההבדל בין לימוד התורה שאנו לומדים ללימוד שאר החכמות?

אדם שלומד גמרא, ואדם שלומד חשבון, הבדל אחד שישנו ביניהם, שבוזה הוא מקיים מצוה, ובוזה הוא לא מקיים מצוה. הבדל נוסף, כאן הוא לומד דבר קדוש, וכאן הוא לומד דבר שהוא חולין.

לעומת זאת, בתורה הקדושה, אומר הרמח"ל [ויסודו מדברי חז"ל], בעצם היותנו מעם ישראל שעמדו בהר סיני, התורה נמצאת בפנימיות של כל אחד ואחד מאיתנו, אלא שבשעה שהאדם נולד, כמו שאומרת הגמרא, בא מלאך ומשכחו את כל התורה כולה, אבל בפנימיות של הנשמה של כל אחד מיישראל - התורה כבר נמצאת שם! ויתר על כן לפני שהוא נולד, עובר במעי אמו, בא מלאך ולמדו כל התורה כולה, כלומר, התורה כבר גנוזה בתוכנו.

לימוד תורה באמת הוא גילוי המעמקים של התורה שחקוקים באדם

כשהאדם יודע את דברי רבותינו הללו שהוזכרו כעת, והוא נותן את ליבו על הדברים, הוא מבין שבתוכו, בתוך כל אחד מאיתנו, יש אוצר עצום ונורא!

התורה לא נמצאת רק בארון ספרים, היא נמצאת כבר בתוך האדם פנימה, במעמקי נשמתו!

אלא שהיא מכוסה, היא נעלמת, היא בלתי גלויה.

כיצד מגיעים לאותו מקום שמוציאים את התורה מהכח לפועל?

זהו המהלך של הדברים שהוזכרו עכשיו. מגיעים לשם ע"י שהאדם לומד, משקיע, מתמיד, מתבונן, מסכם, חוזר, ומקבל סייעתא דשמיא לאוקמי גירסא.

תלמיד חכם אמיתי, זהו אדם שלמד הרבה, וזוכר הרבה, אבל יש לו מקור אחר פנימי לדברי תורה שלו. הדברי תורה שהוא קיבל מהר סיני, הדברי תורה שהמלאך לימדו שהוא היה עובר במעי אמו, התחילו אצלו להתגלות, הם יוצאים מהכח לפועל, ולכן הדברי תורה הללו לא דומים כלל לשאר החכמות שהאדם לומד!

בשאר החכמות שהאדם לומד, לפני שהוא למד, אין לו קשר אליהם, ועכשיו שהוא למד - הוא יודע.

אך דברי תורה שהאדם לומד, הוא בעצם כבר מקושר אליהם בשורש נשמתו, זה חלקו שלו בתורה, וכל עמלו בדברי תורה הוא רק להוציא את זה מהכח לפועל, לגלות את החלק שקיים בקרבו.

הדברים הללו, הם היסוד הפנימי של כל עמל התורה.

מה קורה בשעה שאנו לומדים תורה? זה אינו כמו חכמות חיצוניות, שקיבלנו עוד ידע חדש, ואנו צריכים עכשיו להבין אותו, לקלוט אותו, אלא בשעה שאנו לומדים תורה, היא יוצאת מתוכנו! מפנימיותנו! היא חצובה במעמקי נשמתנו ואנו מוציאים אותה מהכח לפועל!

זה נקרא לימוד תורה באמת!

לימוד תורה באמת, זהו כאשר האדם פותח את הלב שלו לתורה, התורה הרי כבר נמצאת בתוכו, ושהוא פותח את הלב שלו לדברי תורה, אזי מתגלה המעמקים של התורה שחקוקה בתוכו, גנוזה בתוכו, היא יוצאת מהכח לפועל!

זהו ההבדל בין תלמיד חכם אמיתי, למי שלא זכה להיות כך.

תלמיד חכם אמיתי, זה לא מי שלמד הרבה, וזוכר הרבה בלבד.

הדרך להשגת חלק התורה שבתוכו ע"י ההשתוקקות לתורה

מי שבאמת עמל בדברי תורה מחד, ומאידיך באמת משתוקק לדברי תורה, הלב שלו הפנימי נפתח, ושם האדם זוכה

את הרצון, את התשוקה באמת לרצות את הדברי תורה.

אך זהו רק חלק אחד. להגיע לשם באמת, צריך לתת את הלב,

יום של קרבת ה'

לומדים את אותה תורה בכל דור ודור. אלא ישראל שקיבלו את התורה, הקבלה הזו עדיין נמצאים במעמקים בתוכנו!

שהוא נמצא, אבל יתר על כן להשתוקק, לרצות, לתת את הלב לדברי תורה.

כאשר נזכה בס"ד לתת את ליבנו באמת לתורה, בצירוף המעשי של הדברים, הרי ש'רחמנא ליבא בעי', והוא יפתח בליבנו את העומק של האור שגנוז במעמקים של כל אחד ואחד מאתנו.

ישראל שעמדו רגליהם על הר סיני, וקיבלו את התורה, אין הכוונה בלבד שהם קיבלו את התורה באותו מעמד, וכעת אנו

היסוד לעבודת ראש השנה היא התורה

עונה, יראת חטא, קדושה, על מה הכל בנוי? תורה מביאה לידי זהירות, לידי זריזות, וכן על זה הדרך.

צריך להבין, אם רוצים באמת לזכות לשנה טובה בשנה שבאה עלינו בעז"ה, צריך לגעת ב'שורש' חיי עבודת האדם כאן בעולם, להגביר מחד את עמל התורה אפילו במעט, כל אחד לפי מדרגתו היכן

ל'השגה' של דברי תורה.

זהו ההבדל היסודי בין ישראל לאומות העולם.

כאשר מגיעים לימי ראש השנה, העיקר שעליו אפשר לבנות את הכל, זו התורה.

מי לימד אותנו זאת?

הברייתא של ר' פנחס בן יאיר.

על הברייתא הזו, ייסד הרמח"ל את ספרו מסילת ישרים. כל עבודת האדם - זהירות, זריזות, נקיות, פרישות, טהרה, חסידות,

קליטת הדברים במעמקי הלב משנה את חיי האדם

יותר עליונים אצלנו. נזכה באמת לקשור את נשמתנו בבורא ית"ש, לקבל מלכותו ברצון, להשתוקק לדברי תורה, ומכאן אור התורה הק' שמאירה ממנו ית"ש, נזכה יחד כולנו לשנה טובה, וכתביבה וחתימה טובה.

[ראש השנה 027 - תשע"ז]

במעמקי לבו.

יתן הבורא ית' שמו, שנזכה יחד להכיר את ערך נשמתנו, להכיר את האוצר שחוקק בתוכנו, וכשאנו מגיעים לימים הללו, ימי ראש השנה, ככל שאנו זוכים ללמוד תורה, הימים הללו יהיה יותר מרוממים אצלנו,

אדם שקולט את הידיעה היסודית והאמיתית, שהאוצר הגדול ביותר שיש בבריאה, הדבר הגדול ביותר שיש בבריאה - שהיא התורה, היא גנוזה במעמקים שלו, כל החיים שלו יכולים להשתנות, אם הוא קולט זאת באמת! לא אם הוא שומע את זה באוזניו, אלא אם זה נקלט אצלו באמת

קשר של האדם עם הקב"ה כמקור לקבלת צרכיו

מפסיק למלל ולבקש על "עזרה". הקשר שלו לקב"ה הוא בבחינת "עזר כנגדו". שהקב"ה יעזור לו ויעזור לו ויעזור לו, במה? בגשמיות, ברוחניות, בתורה, במצוות, בפרנסה, בבריאות, בנחת, אבל שיעזור לו על הכל.

שיש בורא, ויש נברא, ויש מנהיג אחד לבירה, והישועה באה רק ממנו ית"ש, ואליו הוא פונה לישועתו.

מצד כך, הקשר שלו לקב"ה, זהו מה שהקב"ה יעזור לו. "רבש"ע, תעזור לי בגשמיות, תעזור לי ברוחניות". הפה לא

אדם שתופס שהצרות שלו הם צרות גשמיות, או צרות רוחניות, הוא מבקש להיגאל מהצרות הגשמיות ומהצרות הרוחניות, והוא מבקש גילוי של אור פני ה', שהקב"ה יגאל אותו מהצרה.

הוא מבין, יש לו הכרה, יש לו אמונה,

הגישה החיצונית לראש השנה - בקשת צרכיו מהקב"ה

התפיסה הזו, זהו ההיפך הגמור מהמהות של כל סדר היום. תפיסה זו היא בבחינת נר שמאיר בזמן הארת החמה - 'שירגא בטיהרא מאי אהני ליה' [נר בזמן הארת החמה בטהרה - מה הוא מועיל].

זו המדרגה של 'אור' פני ה'.

ובוודאי שאפשר, וצריך במידת מה כל אחד לפי מדרגתו, לפעול לכל חלקי הצרכים שהנפש צריכה, אך העיקר של המהות הפנימית של הימים, שהם "דרשו ה' בהימצאו", שהם "היותו קרוב", מהותם הוא שאפשר לצאת מהמדרגה של 'אור' פני ה', ולגלות את "פני ה'" ממש כביכול.

לבקש שם "הכל". "שאל ממני ואתננה", הוא מבקש.

ובוודאי שיתנו לו, כי הקב"ה נותן, הוא אבינו אב הרחמן, כמה איך וכיצד, לפי חכמתו יתברך.

שמגיעים הימים הללו, יתכן שהאדם מבקש ישועה, לא רק בגשמיות, אף ברוחניות, אבל מה הוא מבקש להוציא מראש השנה, מה נקודת התמצית שהוא רוצה להוציא משם?

שיהיה לו שנה טובה ומתוקה, שכל הישועות וכל הברכות יחולו.

הדברים הללו, מתגלים הרבה מאוד כאשר מגיעים הימים הנוראים, בלי להיכנס לסוגיא האם מותר לבקש בקשות פרטיות, אך מנהג כנסת ישראל הוא לבקש. אדם יכול להכין לעצמו רשימה שלימה, מה הוא רוצה שהקב"ה יעזור לו בשנה הבאה עלינו לטובה.

ובוודאי, יש לזה דין של תפילה, וצריך להתפלל על זה, ולפי דברי רבותינו, לפחות לחלק מהשיטות, חייבים להתפלל על זה.

אך כיצד האדם מכין את עצמו לימים הללו עד ראש השנה שבו נגזר הדין? הוא מכין את הנפש שלו להגיע לזמן שאפשר

יום של קרבת ה'

עיקר המהות הפנימית של הימים הנוראים - לראות פני המלך

שם יש את הפתח של הנפש לעלות מ'אור' פני ה', לפני ה' ממש כביכול, לראות את פני המלך.

לראות את פני ה', זה 'משל' כמובן, הגדרת הדבר בלשון רבותינו, זהו מה שהאדם מכיר, חש, בעין שכלו, במעמקי לבבו, שהוא נמצא עם הקב"ה במצפוני הלב.

הדין, וכולם נכנסים להיכל המלך.

הציור שהובא בדבריו הידועים של הרמ"א בריש אורח חיים, שיצייר האדם בדעתו שהוא נמצא בבית המלך. בראש השנה, שכל בני העולם עוברים לפניו כבני מרום, זה לא רק ציור מופשט, שתמיד יש בו אמת, אלא זהו סדר הדבר של כל יחיד ויחיד.

בראש השנה, כולם עוברים לפניו כבני מרום, כולם נכנסים לפניו ית"ש, "היוצר יחד ליבם, המבין אל כל מעשיהם".

כביכול, כל השנה כולה, הקב"ה מנהיג, אבל הקב"ה בפנים, והאדם אפשר שהוא נמצא בחוץ.

אך כאשר מגיעים הימים הללו, מגיע זמן

הצרה הפנימית - מה שהאדם לא חי את אור פני ה'

יכול להיות שהצרה שהוא לא חי את 'אור' פני ה', אבל בעומק יותר, שהוא לא חי את פני ה', זו הצרה.

כל אחד ואחד שיבדוק את נפשו ויגיע למסקנה הפרטית.

אך האמת שצריכה להיות שווה אצל כולם, שהצרה השלימה, הצרה הפנימית ביותר שישנה היא, שהאדם לא חי את פני ה'.

עומק הישועה, היא כפי עומק הצרה.

אם נעמיד אדם ונשאל אותו, עברה שנה שלימה, מהי הצרה הגדולה ביותר שהייתה לך בשנה זו? ולפי זה, מה הדבר העיקרי שעליו אתה מבקש את הישועה?

הבקשה האמיתית - לראות את מלכו של עולם

המלך עצמו, שום מעשה שבעולם לא ניתן על ידו שכן זה, זה לא מעשה שמקבלים עליו שכן. לבקש לראות את מלכו של עולם, זהו מצד מה שכל יחיד ויחיד נקרא בנו של הקב"ה, "בני בכורי ישראל".

"חננו ועננו, כי אין בנו מעשים", אנו מבקשים לפניו ית"ש, מה אנו מבקשים?

שאני מבקש 'שכר', אני מבקש אותו על מה שעשיתי. אבל שאני מבקש לראות את

כל אחד ואחד כפי מידת שני חייו, שהוא בא לבקש לפניו ית"ש חיים חדשים, זהו הזמן להבנה הפנימית שתעמוד ותתעורר, מה הם אותם חיים שאני מבקש, מה הפנימיות של אותם חיים שאותם אנו מבקשים?

הבקשה האמיתית - לראות את אבינו ולראות את מלכנו

זהו מצד ה'אבינו'.

מצד ה'מלכנו' כמו שהזכר, ההמלכה השלימה היא דייקא באופן של 'רצוננו לראות את מלכנו'. חוזרים עוד שנה ועוד שנה ועוד שנה להמליך את הקב"ה, אם הייתה תביעה אמיתית לקבל את מלכותו באופן של 'רצוננו לראות את מלכנו', זה היה הופך להיות ראש השנה האחרון בעולם!

מחמת שההמלכה היא לא המלכה שלימה, יש מי שלא מקבל רח"ל בכלל את מלכותו, אבל גם מי שמקבל את המלכות, אבל הוא תופס את המלכות כמלך שצריך לזון את העם ולפרנס את העם לדינא, כמו שאומרת הגמרא בריש ברכות במעשה עם דוד המלך. כך הוא תופס את ההמלכה של ראש השנה.

ההמלכה, פנימיותה היא ה'רצוננו לראות את מלכנו'.

אם אדם די לו לקבל את מלכותו ית', בלי שהוא רוצה לראות את המלך, חסר ב"מלך ביופיו תחזינה" (ישעיה לג ז), חסר בבקשת המלכות.

בן אמיתי, מבקש את האב עצמו. אנו אומרים: 'אבינו מלכנו', מצד ה'אבינו' עומק הבקשה, לראות את האב עצמו.

לכל אחד מאיתנו שיש בנים ובנות, אם כל מה שהילדים ירצו ממנו זה רק בגדים, אוכל, וכן על זה הדרך - הוא לא יסכים לקבל זאת.

"אבא תן, אבא תן", צווחין ככלבין הב הב, כלשון חז"ל. על מה העומק התביעה [באמירת 'הב הב']?

עומק התביעה היא, שהפנים של האב הפכו להיות מה שהוא כותב בכתובה 'אנא אזון ואפרנס ואכלכל', וחסר את הגילוי של התשוקה הפשוטה של כל ילד שרוצה לראות את אביו.

מי שמבקש מכח מעשיו, הוא יכול לבקש 'שכר'. אבל מי שמבקש מ'אבא', הוא לא מגיע בתביעה של שכר, הוא מגיע בתביעה של 'אבא'. אבל מה ילד רוצה מאבא שלו? אם הוא באמת בן אמיתי, הוא רוצה לראות את אבא שלו.

בימים הללו, אנו מזכירים פעמים רבות את התואר: 'אבינו - מלכנו'.

במעמד הר סיני, ביקשו בני ישראל (כפי שמבואר בדברי חז"ל שהביאם רש"י): 'רצוננו לראות את מלכנו'.

מהי ההגדרה של הימים הללו שבאים, שהם זמן של עבודה להמליך את הקב"ה?

ההמלכה שצריכה שתהיה לא רק באופן של 'לקבל' את הקב"ה למלך, אלא עומק ההמלכה בשלימותה צריכה להיות ה'רצוננו לראות את מלכנו', זהו עומק התביעה להמלכה.

בירור הנפש כהכנה לר"ה - האם רצונה לראות את המלך

כאן הנפש צריכה בירור, בירור עמוק, | בירור אמיתי, האם באמת זה מה שהיא רוצה?

יום של קרבת ה'

רוצה את מלכותו ית"ש, והאם באמת עומק תשוקת לבבו בגילוי [דייקא], זהו ה'רצוננו לראות את מלכנו', האם זהו עומק תשוקתו של נפשו?

ההכנה של הימים הללו, מלבד העבודה הפשוטה של ימי אלול שהם הכנה של תשובה, של פשפוש ומשמוש המעשים, זוהי הכנה להמליך את הקב"ה לאחר מכן.

הבירור שהנפש צריכה להתברר ע"י ההכנה של הימים הללו, זהו האם באמת הוא

הרי "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים קא ז).

האם באמת זו תשוקת הנפש, האם באמת זהו רצון הנפש, שהיא רוצה באמת את מלכותו ית', ואת 'רצוננו לראות את מלכנו', שזהו פנימיות ההמלכה?

התשובה - הכנה לאפשרות לגלות את הרצון לראות את המלך

הפנימית שבנפש ישראל, שלא סגי לה באור פני ה', אלא הנפש תובעת את ה'רצוננו לראות את מלכנו', זהו מה שהנפש תובעת.

התשוקה הזו, אם האדם משתוקק לכך בהתגלות בנפש - הוא הגיע מוכן לראש השנה.

לא זו צורת הדברים, שהאדם נכנס לראש השנה, מזכיר פסוקים של מלכויות כסדר, בלי שהוא נמצא שם. בוודאי שהוא חייב לעשות זאת לדינא גם אם הוא לא נמצא שם, אך לא זו צורת הדברים לכתחילה.

ההכנה של הימים שבהם אנו נמצאים השתא, זוהי הכנה להסיר את המסך המבדיל של העבירות, להסיר את המסך המבדיל של החומר, ולהיכנס פנימה. ושם להגיע לנקודה

ודאי שכשיש עוונות, ויש חטאים, ויש פשעים, זה מכסה על גילוי האור של הנשמה הפנימית, שזוהי תשוקתה. וצריך להקדים את החרטה, את הווידוי, את התשובה מעומק דליבא שלא ישוב לכסלו עוד.

אך זהו ה'פתח' להיכנס להיכל הפנימי, ששם תשוקת הנפש לראות את מלכנו, וכאן צריך בירור שהאדם באמת נכנס לאותו מקום פנימי.

געגועי הנפש וכמיהתה לר"ה כדי להגיע להשגה של לראות את מלכנו

בוכה על כך בימים הללו.

נזכה יחד בעז"ה כל כנסת ישראל, שתהיה שנה טובה לכולם, להיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים, ולזכות שתהיה גזירה שלימה של גאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

[ראש השנה 045 - לראות את מלכנו - תשע"ב]

לראות את מלכנו' שיש לנו בכל שנה ושנה, שהוא זמן ההמלכה.

צריך להגיע למקום הפנימי שבנפש ששם יש געגועים לחיים כאלה. וכאשר יש לאדם כאלו געגועים, מתקיים בו: "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" (דברים כא ג), הוא

הכמיהה של הנפש להיכנס לראש השנה, זהו מה שהיא רוצה להגיע ליום שהוא זמן ההמלכה, שישנה תביעה והשתוקקות לראות את פני המלך.

יש פנים לראש השנה של ימי דין, יראה, ויש פנים של געגועי הנפש לזמן של ה'רצוננו

ימי הרחמים

הכלי לקבלת רחמי ה' על האדם – רחמינו של האדם על הבריות

לקבל את הרחמים של בורא עולם, האדם צריך לרחם על הבריות, לגלות אצלו מידה שנקראת 'רחמים'. וכשהוא מרחם על הבריות, יש לו כלי לקבל את הרחמים של בורא עולם.

אם כן, כיוון שאנו מבקשים מבורא עולם שירחם עלינו, יחוס עלינו, יחון אותנו - אנו מבקשים רחמים, לפיכך, הכלי שאנו צריכים להעמיד, זהו כלי של רחמים.

ולכן, אנו צריכים להבין מהי עבודת הרחמים ששייכת אלינו, היכן עבודת הימים הללו שנקראים ימי הרחמים אשר לנו יש עבודה לגלות את הרחמים אצלנו.

לכסא רחמים. הרי שמידת הדין היא היפך של מידת הרחמים.

היפך שלישי של רחמים, זהו כעס, וכמו שנאמר בלשון הגמרא (ברכות ז ע"א) 'כבשו רחמיך את כעסך'.

'זכות'.

אם האדם בא לדון ע"פ שורת הדין, הוא גם יכול לדון דין של חובה. אבל אם הוא בא לדון במבט שנקרא 'כסא של רחמים', הוא דן דין של רחמים.

אם כן, כשם שאצל בורא עולם יש מהלך שהוא עובר מכסא דין לכסא של רחמים, גם אצלנו יש מהלך כזה, יש לנו מהלך בנפש להעתיק מכסא דין לכסא של רחמים, מדין את האדם לכף חובה לדן אותו לכף זכות.

יש רחמים שהאדם מרחם מעין מה שבורא עולם עובר מכסא דין לכסא של רחמים, ויש רחמים שמתגלים מכח המידה שנקראת 'אבינו אב הרחמן', 'כרחם אב על בני'.

הבריות, מרחמים עליו מן השמים. ומכלל הן אתה שומע לאו, שמי שלא מרחם רח"ל על הבריות, לא מרחמים עליו מן השמים.

מדוע מי שלא מרחם על הבריות לא מרחמים עליו מן השמים?

בלשון פשוטה: מידה כנגד מידה, כשם שהוא נוהג, כך נוהגים אותו.

אך בלשון יותר אמיתית: הרחמים שהאדם מרחם על הבריות, זהו ה'כלי' שלו לקבל את הרחמים של בורא עולם.

אדם שלא מרחם על הבריות, אין לו כלי לקבל את הרחמים של בורא עולם. בכדי

ג' הפכים למידת הרחמנות

'תפילתן של צדיקים מהפכת דעתו של מקום ממידת אכזריות למידת רחמים'. זהו היפך אחד של מידת הרחמים.

היפך נוסף של מידת הרחמים, זהו 'דין'. כדברי חז"ל הידועים (ויק"ר כט ד), שבשעה שישאל תוקעים, הקב"ה עובר מכסא דין -

מדרגה א' של רחמים – לדון לכף זכות

שנקראת 'רחמים'.

היכן יש לנו עבודה להעתיק את עצמנו מן הדין לרחמים?

בלשון חז"ל זה נקרא (אבות א ו): 'הוי דן את כל האדם לכף זכות'.

מה ההיפך מדין את כל האדם לכף זכות? דן את כל האדם לכף 'חובה'.

'הוי דן את כל האדם לכף זכות', כוונת הדבר היא, שהמידה שבה הוא עומד לדון, היא מידה של רחמים, ולכן הוא דן לכף

מדרגה ב' של רחמים - כרחם אב על בני

שנקראת 'אבינו'.

הגמרא אומרת במסכת חולין (סג ע"א), שרחמה של האישה נקרא כך מלשון רחמים. מקום הלידה מעורר רחמים, 'כרחם אב על בני'.

ימי אלול נקראים בלשון חז"ל כידוע מאוד, ימים של 'רחמים'. אלו הם הימים שמשוה רבינו עלה להר, ימי הרחמים.

של מי הרחמים שישנם בימים הללו?

רחמים של בורא העולם מרחם על נבראיו - אלו הם הרחמים.

נתבונן, האם מצידנו יש עבודה של רחמים בימים הללו?

הוא ית' מרחם, מוחל וסולח, מרחם עלינו. האם מצידנו יש עבודה של רחמים בימים הללו?

ידועים דברי חז"ל: 'כל המרחם על

כל דבר בכריאה, בנוי באופן של דבר - והיפוכו.

מה ההיפך של רחמים? ישנם כמה הבחנות בכך, כפי שיתבאר.

היפך אחד של רחמים, זהו 'אכזריות'. וכלשון הגמרא במסכת סוכה (יד ע"א),

נספה כעת להבין מהי העבודה לגלות את הרחמים אצלנו בנפש, ויש בזה שלושה מדרגות, שלושה סוגים של רחמים, כפי שנפרטם אחת לאחת.

מדרגה ראשונה - כמו שהוזכר, בתקיעת שופר הקב"ה עובר מכסא לדין, לכסא של רחמים.

מה ההבדל בין כסא דין לכסא של רחמים?

כסא של דין, דן לפי המידה שנקראת 'דין'. כסא של רחמים, דן לפי המידה

סוג שני של רחמים, זהו אחד מהרחמים שאנו חוזרים ומבקשים עליהם רבות בתפילה: 'אבינו אב הרחמן', כל התפילות מבוססות על התפיסה שנקראת 'אם כבנים - כרחם אב על בני', 'אבינו מלכנו', אנו מבקשים רחמים מבורא עולם מכח המידה

ימי הרחמים

לדון לכף זכות – הרחמים שבדין, כרחם אב על בנים – כולו רחמים

היכן המידה הזו של הרחמים שייכת אצלנו?

במובן הפשוט, האדם צריך לרחם על בניו.

אך במובן היותר עמוק, הכח של האדם לרחם בנפש, יש רחמים ששייכים האם לדון אדם לכף זכות או לדון לכף חובה, אלו הם רחמים שייכים למערכת של דין. אך ישנה מערכת של רחמים שנמצאת אצלנו בנפש, שהאדם מרחם על תהלוכות בני אדם.

כאשר האדם רואה בן אדם שמתנהג שאיננו כשורה, הוא יכול לדון אותו לכף חובה ויכול לדון אותו לכף זכות, כפי שהוזכר לעיל, אבל האם הוא מרחם עליו?

הוא רואה אדם הולך ברחוב, ועושה מעשה שאינו ראוי, האם הוא מרחם עליו, או שהוא דן אותו לכף זכות?

'הוי דן את כל האדם לכף זכות', שאני דן אותו לכף זכות, עדיין אני "דן" אותו, זהו מבט שאני דן.

'אבינו אב הרחמן' עניינו, אב שרואה את בנו, יש לו מבט שכולו של רחמים, מבט של רחמים.

כאשר אני רואה אדם, בין אם הוא עושה מעשה שאסור, וק"ו אם הוא עושה מעשה שמותר רק איננו ראוי, אפילו אם אני דן אותו לכף חובה, כי בוודאי זהו מעשה אסור, אבל אני מרחם עליו?

בן שחוטא כלפי אביו, ואבין מעניש אותו, "יסר בנך ויניחך" (משלי כט ז'), הוא מרחם על הבן שחטא, והוא מרחם עליו שהוא צריך להעניש אותו.

זה נקרא מבט שנקרא 'אבינו אב הרחמן', שיש לאדם מבט של רחמים על הנבראים.

שורש רחמי האב - אהבה

ביאור הדבר: אם אני אוהב מישהו, המבט שאני מסתכל עליו הוא לא שאני דן אותו לכף חובה, ואפילו אני לא דן אותו לכף זכות. אם אני אוהב מישהו, המבט שאני מסתכל עליו הוא מבט של רחמים, ולכן אהבה נקראת 'רחימו'.

חז"ל הקדושים אומרים במדרש, אין לך באבות מי שיותר מרחם מאברהם אבינו.

מהיכן מגיע מבט זה?

אהבה, בתרגום לארמית, נקראת 'רחימו'. בכל מקום שכתוב בתורה לשון של 'אהבה', אונקלוס מתרגם 'רחימו', לשון של רחמים.

למה אהבה מתורגמת כרחמים, לכאורה רחמים זה רחמים, ואהבה זו אהבה. מידת הרחמים ומידת האהבה זו איננה אותה מידה.

אלו הם שני מקומות בנפש שלנו.

יש אדם שכל מבטו הוא כאדם היושב בבית דין מעת לעת, וכל מה שענינו רואות הוא "דן", הוא דן לכף זכות, הוא דן לכף חובה, הוא כל הזמן דן בני אדם.

פלוגי עשה בסדר, אלמוני עשה לא בסדר, כל הזמן הוא דן אנשים, זה בסדר שהנהג עצר, זה לא בסדר שהוא עצר, המבט שלו מהיכן יוצא - כל הזמן הוא דן.

אך כאמור, יש מבט אחר יותר פנימי לנפש, שהוא הנקרא: 'כרחם אב על בנים'.

אב ביחס לבנו, לא דן אותו, הוא מעיקרא מתייחס אליו במבט שכולו רחמים. כל דבר שהוא רואה אצל בנו, הוא מביט עליו במבט של רחמים.

מדוע מידת הרחמים שייכת לאברהם אבינו, הרי בפשטות מידת הרחמים שייכת ליעקב כידוע, ולא לאברהם.

אברהם נקרא בלשון הפסוק (בראשית י"ד): "אב המון גוים". הרחמים שמגיעים ממבט של אברהם אבינו, זה רחמים שמגיעים מאהבה.

מבט הרחמים הוא רחמים על כל אדם שאינו מצליח להגיע לשלימותו

עניינה, שהאדם מקבל תפיסה בנפש שנקראת אהבה, רחימו, רחמים.

מבט זה בנפש האדם מעמיד את האדם שכאשר הוא נפגש ומתחבר עם בריותיו של מקום, הוא תמיד מרחם עליהם, הוא תמיד רואה את חסרונו לא מצד שחסר להם במידות, במעשים, אלא מצד כך שהם יכולים להיות יותר ברי מעלה, וחסר להם, 'בורא נפשות רבות וחסרונו', ומכח כך הוא תמיד מרחם על הבריות ורוצה שיהיה להם יותר טוב.

שאנו מבקשים מבורא עולם, אבינו אב הרחמן, תרחם עלינו, 'כרחם אב על בנים', אנחנו בבחינת "בנים אתם לה' אלוקיכם", ואנו צריכים שיהיה לנו כלי בנפש לקבל את אותה מידת רחמים.

אין כוונת הדבר שכל אדם יגיד, אם אני מרחם על הבן שלי, גם הקב"ה ירחם עליי. לא זו הגדרת מידת הרחמים של 'כרחם אב על בנים'.

מידת הרחמים של 'כרחם אב על בנים'

כאשר בני אדם מרחמים, על מי הם מרחמים על דרך כלל? על מי שהוא מסכן, מי שהוא סובל, מי שהוא עני.

אך כאשר כל המבט של האדם הוא רחמים, הוא לא מרחם רק על אנשים שסובלים מאוד, אלא כל אדם במצב שהוא נמצא, הוא מרחם עליו שהוא לא מצליח יותר, הוא מרחם עליו שהשאיפות שלו לא מתקיימות בשלימות.

זהו דבר עמוק מאוד בנפש האדם.

הכח לבקש מהקב"ה רחמים של אב הוא מכח כלי כזה של רחמים בנפשנו

צריך להיות שיהיה לאדם את אותה

לנו יותר, 'כרחם אב על בנים'.

ממקום זה אנו מבקשים מבורא העולם תן

ימי הרחמים

אנו מבקשים שהקב"ה יעקור את עצמו כביכול מכסא דין וישב על כסא רחמים.

מדרגה שניה של רחמים, 'כרחם אב על בנים', וכי אב יושב בכ"ד ודן את בנו? האם מותר לאב לשבת בכ"ד ולדון את בנו? מי שמביט במבט של אב על בן, הוא לא יושב במבט של 'הוי דן', הוא לא דן, זה מבט אחר, זו הסתכלות אחרת, זה מקום אחר לחלוטין בנפש.

חז"ל אומרים: 'כל המרחם על האכזרים, סופו להתאכזר על הרחמנים'. כוונת הדבר, על מי מותר לי לרחם? על מי שיש לו כלי לקבל את הרחמים שלי.

אם כן, דיברנו עד כאן בשני מדרגות במידת הרחמים.

המדרגה הראשונה במידת הרחמים, זהו 'הוי דן את כל האדם לכף זכות', מכח כך

קליטה בנפש, את אותו מקום בנפש שהוא תופס מבט של רחמים על כל הברואים. כל הברואים כולם הקב"ה מרחם עליהם, "ורחמיו על כל מעשיו", את המבט הזה האדם צריך לקנות.

אם הוא לא קנה אותו, הוא לא יכול לבוא לפני בורא עולם ולבקש: 'כרחם אב על בנים', אין לו כלי לקבל את אותם רחמים.

מדרגה ג' של רחמים - רחמים על הבריאה כולה מחמת עצם יצירתה

הבריאה לא צריך רחמים, אלא צריך רחמים לאחר מכן.

אלא מה נאמר, שמעיקרא הקב"ה כבר צופה את הכל מראש, 'הכל צפוי', והוא צפה שהאדם יחטא, ולכן הוא מתחילה שיתף את מידת הרחמים.

דברי חז"ל הללו לכאורה צריכים הבנה, לכאורה היה צריך לשתף את מידת הרחמים, לאחר שהאדם חטא, והתנהג שלא כשורה, ובאים לדון אותו, 'מי יצדק לפניך בדין' צריך לשתף את מידת הרחמים. מדוע נצרך לשתף את מידת הרחמים בזמן בריאת העולם? ההבנה הפשוטה היא שבשעת

במדרגה השלישית, יש מבט יותר עמוק של רחמים, שזהו בעצם עיקר העבודה של הימים הללו.

ידועה לשון חז"ל (ב"ר יב טו): 'מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, עמד ושיתף עמו מידת הרחמים'.

מידת הרחמים נצרכת לעצם יצירת האדם

רחמים. זוהי עצם היצירה שנקראת אדם.

'עמד ושיתף עמו מידת הרחמים', זו המידה שאליה אנו מבקשים ואליה אנו מתחננים, "מידת הרחמים עלינו התגלגלי", אנו מבקשים מהקב"ה: "יגולו רחמין על מידותיך ותתנהג עם בניך במידת הרחמים". זוהי עצם היצירה שלנו! מי שאין לו את אותם רחמים, הוא לא האדם האמיתי שנברא, יציר כפיו של בורא עולם.

רחמים?

'עמד ושיתף עמו מידת הרחמים', כוונת הדבר, שכשהקב"ה ברא את האדם הוא בראו בצורה של רמ"ח איברים, מדוע? כי כל הבריאה שלו באה מרחמים, לכן יש לו רמ"ח איברים.

האדם נברא "עפר מן האדמה" (בראשית ב ט), הוא נברא מהחומר, אותיות רחם, רחמים. כל יצירתו באה מחומר שמצריכה

אך אליבא דאמת זה לא כך, לא רק מחמת שלאחר מכן צריך רחמים, הקב"ה מעיקרא שיתף את מידת הרחמים, אלא בעצם יצירת האדם צריך רחמים.

כאן מונחת בעצם עיקר העבודה של הימים, ונסביר.

כמה איברים יש לאדם? רמ"ח איברים. רמ"ח אותיות רחם [של אישה], רחמים.

מדוע מנין איבריו של האדם הם כמנין

עצם מציאות האדם החומרי הרחוק ממוציאות הבורא צועקת רחמים

הבורא ית"ש. הוא יוצר אדם "עפר" מן האדמה, היסוד השפל ביותר שיש בבריאה, עפר, חימר, חומר, משם נברא האדם, קרוץ חומר.

ומצד כך, כל היצירה שלו צועקת רחמים אין סופיים!

ממוציאות הבורא ית"ש. כל היצירה שלו מעוררת רחמים אין גבוליים!

יש מציאות אחת אמיתית שלימה, והיא: בורא העולם.

"ויצר את האדם עפר מן האדמה", כשהקב"ה בורא אדם, האדם הזה בעצם יצירתו רחוק בתכלית הריחוק ממוציאות

מדוע צריך שעצם הבריאה של האדם תהיה מרחמים? מהי אותה מידת הרחמים?

'עמד ושיתף עמו מידת הרחמים', זו עצם היצירה שלנו, עצם היצירה שבורא העולם יצר אותנו, זוהי התפיסה, אנו נסביר זאת בארוכה, אבל ראשית במילים קצרות: האדם נקרא 'ילוד אשה', 'קרוץ חומר', ומצד כך, הוא רחוק בתכלית הריחוק

הרחמים הפנימיים הם כרחמים על אדם שנולד עם מומין קשים

שנתיים יש לו משקפיים מספר עשר, קצת מרחמים. אבל אם רואים אדם גם עיוור גם פיסח גם חירש, ועוד חסרונות שונים ומשונים, כל החסרונות חלו על אדם אחד,

מילה, הנפש שלו מיד תביע את הרחמים.

רואים בן אדם שנולד בלי אצבע היי, קצת מרחמים, כל אחד לפי מדרגתו. רואים מישהו שלא רואה כ"כ טוב וכבר בגיל

ניתן משל, על אף שהוא לא יכול למצות את הנמשל. נולד ילד רח"ל עיוור חירש גידם פיסח, כל החסרונות יחד באותו אדם, כל מי שיראה אותו, לא צריך לומר לו שום

ימי הרחמים

לא יכול להידבק בבורא עולם בשלימות ולעשות את פעולותיו בשלימות.

הרחמים העמוקים שנמצאים בעצם היצירה של האדם, כמו שהמסילת ישרים כותב בפרק החסידות, שלחמיד כואב על עצם כך שהוא קרוץ חומר והוא לעולם

כל אדם שיראה אותו, לכו יתפלץ בקרבו. מדוע?

כי כל המציאות שלו חסרה, כל המציאות שלו לקויה, אז היא זועקת רחמים.

עבודת יום הדין – להעמיד את תכלית החיים האמיתית שהיא קרבת ה'

וכמו כן, הוא נברא 'אחרון' למעשה בראשית, כלומר, הוא כביכול נברא בסוף - הרחוק ביותר, משם הוא נברא.

לפיכך, עצם יצירתו של האדם מעוררת רחמים אין סופיים!

על מה היא מעוררת רחמים אין סופיים? על כך שהוא שנמצא רחוק בתכלית הריחוק מהמציאות האמיתית של בורא העולם.

בשלימות, הכרה חושית מוחלטת במציאות הבורא ית"ש.

אלו הם חיים, אם לא - זה מוות.

מצד הנשמה הק', ויפח באפיו נשמת חיים, הוא חלק אלוך ממעל, הוא דבוק בבורא עולם, אבל זה מצד עומק הנשמה.

אך מצד מדרגת הגוף, הוא נברא עפר מן האדמה, הוא נברא מהמקום הרחוק ביותר כביכול ממציאות הבורא ית"ש.

אדם בא ומגיע ליום הדין ועושה חשבון נפש, על מה האדם עושה חשבון נפש? מה הוא עשה, מה הוא צריך לעשות, כיצד לתקן לשנה הבאה. והלוואי שנוכח גם לקיים את זה.

אבל יש כאן מבט הרבה יותר עמוק לחיים.

ההסתכלות הפנימית והאמיתית לחיים היא: יש בורא עולם, יש נברא, התכלית של הנברא היא אחת בלבד: להידבק בו ית' שמו

המבט האמיתי על ימים נוראים – קרבת ה' היא המציאות האמיתית

אלא דבר אחד בלבד: ובאמת כי השלימות האמיתית היא הדביקות בו ית"ש, זולת זה מה שיחשבוהו בני האדם לטוב אינו אלא הבל ושוא נטעה, לשון הרמח"ל בתחילת מסילת ישרים.

המבט להסתכל על הימים הנוראים, הוא מבט של קרבת ה', הוא מבט של "דרשו ה' בהמצאו, קראהו בהיותו קרוב" (ישעיה נה ו).

זו לא פסוק בלבד, זו המציאות האמיתית. מי שזה המבט שלו על החיים, הוא מסתכל על החיים במבט שאין כאן בבריא

הימים האלה הם ימי דין, והם גם ימי רחמים, והם גם ימי תשובה, והם גם ימי קרבת ה'. מה החיבור לכל התהליכים הללו? האם אלו הן דברים נפרדים, זה כמו בית שיש בו גם שולחן וגם כסא וגם מנורה וגם תמונה, או שכל הדברים האלה יש להם הבנה אחת?

המבט האמיתי מעורר רחמים על כל הנבראים כולם

למה הוא מרחם על כולם? כי הכל כאן רחוק מהאמת האמיתית.

על החיים, הוא מרחם על כל הנבראים כולם.

מי שזהו המבט שלו על החיים, לא מי שיודע את זה, אלא מי שזהו המבט שלו

בקשת גילוי מלכות הקב"ה – שכל נברא יחוש את מציאות ה'

בריאה? על מנת שהוא יתגלה אלינו בחוש. זה נקרא במילים פשוטות: 'המלכת הקב"ה למלך'.

מהי המלכת הקב"ה למלך במילים ברורות?

שכל נברא ירגיש ויכיר בחוש את מציאות ה', ומכך, הוא משעבד את כל מעשיו, מחשבותיו והרגשותיו אליו ית' שמו, וזהו המלכה.

מהיכן השאלה הזו נובעת? מחוסר תפיסה מה זה בריאה, מחוסר תפיסה מה זה חיים.

הבריאה יש לה הויה אחת, תכלית אחת, כוונה אחת, ואם אין בה את אותה תכלית, משל לאדם שבנה בית שלוש קומות, והוא מעולם לא גר שם, הוא מת לפני שהוא הספיק לגור, אז מה יצא מכל הבית שהוא בנה? כלום!

הקב"ה ברא בריאה, "בראשית ברא אלוקים", לשם מה הוא ברא את אותה

כל מטבע התפילה שאנו מתפללים בימים נוראים, עוסק בהמלכת הקב"ה עלינו למלך. מה כוונת הדבר המלכת הקב"ה עלינו למלך, במילים פשוטות?

אדם מצוי שנמצא בשוק ואומרים לו לראשונה: "תתפלל שהקב"ה יהיה מלך", זה לא מדבר אליו, זה לא קרוב אליו.

הרבה אנשים שואלים, מה איכפת לי אם הקב"ה ימלוך בעוד מקומות, או לא ימלוך בעוד מקומות, מה יצא מכך?

גילוי מידת הרחמים הפנימית באדם – ע"י המבט האמיתי על הבריאה

יאמר האדם, אני יעבוד על עצמי לא להיות אכזר, אני יעשה פעמיים ביום מעשים נגד האכזריות. בוודאי, זה דבר

עצם יצירת האדם. מהיכן מגיעים לגלות אצלנו את המידה שנקראת 'רחמים' בעומקה?

אם זו נקודת המבט שממנה האדם יוצא, הוא בהכרח יגלה אצל עצמו את המידה השלימה שנקראת מידת הרחמים, שהיא

ימי הרחמים

אצלו בוקעים ועולים, לא מכח עבודה של ימי הרחמים, אלא כי כל נפשו כואב לה, דואב לה, והיא מרחמת על כל הברואים כולם.

הוא מרחם על כולם שרחוקים מן האמת האמיתית, שרחוקים מהחיים האמיתיים, שרחוקים מהתכלית שלמענה הם נבראו.

זה נקרא 'ראה שאין העולם מתקיים, עמד ושיתף עמו מידת הרחמים'.

מה כוונת הדבר 'ראה שאין העולם מתקיים'? הוא ברא את בעולם במידת הדין, והוא ראה: מה אנשים עושים, לא הולכים בכיוון הנכון. הבריאה נבראה לתכלית אחת, ובמציאות לאיזה כיוון היא הולכת - למקום לגמרי אחר.

'ראה שאין העולם מתקיים', מה זה עורך כביכול אצל בורא עולם - רחמים. ולכן הוא הטביע זאת באדם ויצר אותו עם רמ"ח איברים, ולאחר מכן אצל כל אדם הוא נולד ב"רחם" אמו, לעורך רחמים נוספים.

ולפיכך, כל לידה של כל אדם, מעוררת עוד רחמים ועוד רחמים ועוד רחמים.

צרות בבריאה יש מספיק, רח"ל, גם זה סיבה שהאדם ירחם תמיד.

אך אצלו הרחמים מגיעים מעצם ההסתכלות על כל הבריאה כולה.

"ידע כל פעול כי אתה פעלתו, יבין כל יצור כי אתה יצרתו, יאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך".

מי שלא רק אומר את זה, אלא זו תפיסה החיים שלו, הוא מוציא את הראש מהחלון ומה הוא רואה בעולם? הכל הפוך כאן, כמעט הכל הפוך לגמרי.

אדם מוביל את בנו לחופה, ובדרך לחופה רח"ל החתן מת, האבא לא יבכה?

יש כאן בריאה שלימה, המון בריות לאין תכלית, והכל כמעט הולך בכיוון הלא נכון! כמעט ולא רואים כאן אמת, רואים קצת מצוות, רואים קצת תורה, גם זה קצת ביחס לכמות הנבראים. וגם באותו קצת, האם רואים את ההכרה האמיתית הפנימית של המלכת הקב"ה למלך? האם רואים בני אדם שכל פניהם מכוונים מול האמת שהיא רק מציאות השי"ת ותו לא? זה דבר נדיר, לא רק בדורנו, אבל ק"ו בדורנו.

אדם שמגיע לאותו מקום בנפש, הרחמים

גדול מאוד, אבל אין לזה שום שייכות לעצם היצירה ולעבודה של היום.

העבודה של היום היא: לקנות מבט של חיים אמיתיים.

אדם שהולך לשוק, ברור לו בשביל מה הוא הולך לשוק, הוא צריך עגבניות, הוא צריך מלפפון, ברור לו מה שהוא צריך. וכי הוא הולך לשוק ופתאום חושב לעצמו אוי, בשביל מה הגעתי לכאן? בוודאי שלא, הוא זוכר בשביל מה הוא הגיע.

האם ברור לכל אדם בחוש גמור, בשביל מה הוא הגיע לעולם?

יענה האדם: "לעשות מצוות". זה כ"כ נכון, וכ"כ לא ממצה את העומק הפנימי.

אדם שקם בבוקר והולך למקום מסוים, הוא חי עם מודעות ברורה לשם מה הוא הלך.

האדם נשלח כאן לעולם, כל חיינו שאנו נמצאים כאן בעולם היא למען תכלית אחת - קרבה חושית לבורא ית"ש. התפיסה, המבט צריך להיות חי, בוער, נושם, גלוי!

מי שנמצא בכזה מבט, הלב שלו מלא רחמים תמיד.

על מה הוא מלא רחמים תמיד?

האם מנחמת והאב מרחם

ביאור הדברים הוא כדלהלן.

חז"ל אומרים במדרש, האב 'מרחם' על בנו, האשה 'מנחמת' את בנה. האב מרחם, האמא מנחמת.

ואומר הגר"א, מהו ההבדל בין רחמים לניחומים? רחמים, האדם מרחם כאשר הוא

כתוב בדברי חז"ל הקדושים: 'כרחם אב על בנים', מדוע כתוב כרחם 'אב', היכן האמא, וכי האמא לא מרחמת? הרי חז"ל אומרים להדיא שנשים רחמניות יותר מהאנשים, ופוק חזי, שזה טבע הבריאה נשים יותר רחמניות, למה נאמר ביחס לבורא עולם שמרחם עלינו כרחם 'אב' על בנים?

תשעה באב – ניחום, ראש השנה - רחמים

ימי הרחמים צריכים להעמיד אצל האדם חיים, שכל מבטו ומגמתו היא קרבת ה' יחפצון. לא רק ש"אני" רוצה להיות קרוב, כאדם שרוצה קרבת ה' רק לעצמו, אלא אדם שקצת מביט יותר רחב, הוא רואה שקרבת ה' זו תכלית כולם.

כתוב בדברי רבותינו, כיפור בגימט' רחמים. מי ששייך לציבור, הוא מגלה מהלך שנקרא 'רחמים'. רחמים על מי? על כולם! את המבט הזה, חייבים לקנות! אוי לו למי

זה נקרא 'תשעה באב' ו'ראש השנה'.

תשעה באב עניינו ניחום, ניחומים על החורבן.

ראש השנה עניינו תקוה, אני מרחם, אבל עדיין יש תקווה לדבר.

אם כן, כשנבוא להעמיד את הדברים בלשון מאוד פשוטה, מה היא עבודת הנפש שלנו, עם קדוש, נשמות ישראל, בימים האלה שנקראים ימי הרחמים?

שיצא מן העולם בלי שהוא קנה את התפיסה הזו של החיים. לצאת מן העולם בלי לקנות את התפיסה הזו של החיים, זה כמעט לצאת ריקן מן העולם הזה.

המבט הבסיסי שחייב להיקנות בכל נפש ונפש מנשמות ישראל הוא: יש תכלית, והתכלית ברורה, התכלית הזו צריכה לעמוד מול העיניים של האדם כמציאות חושית ברורה. כמו שברור לו שעכשיו יום.

המבט הזה צריך להיות הראשית של

ימי הרחמים

הרחמנים. מדוע? כי כל הזמן הרחמים שלו מתעוררים, ואין לו את האפשרות להושיע בכל מקום.

תכלית ליצירה, והתכלית הזו של היצירה עומדת לנגד עיניו חיה, חושית, ברורה, ומוצקת.

מי שחי את אותה תכלית, המלך יכול למחול לו, הוא מצורף למלך.

מלך לא מוחל למי שהוא "עבד", מלך יכול למחול למי שהוא חלק מהמלכות עצמה. שם אנו אומרים: "מלך מוחל וסולח". מי ששייך למלכות, הוא זה שמבקש מחילה מהמלכות.

פרטי, או שינוי בכל קומת הנפש שלו? שינוי של כל קומת הנפש!

גר שרוצה להתגייר לשנה הבאה, ומחליט לקבל עליו קבלה אחת פרטית, זה יעזור לו במשהו? לא יעזור כלום, הוא ישאר גוי.

דבר: איפה התכלית הרצויה, איפה היא מתגלה כאן.

אדם שכך חי, על זה אמרו חז"ל (פסחים ק"ג ע"ב) שלושה חייבים אינם חיים, ואחד מהם:

המלך יכול למחול למי ששייך למלכות

לא יכול למחול!

אלא שעומק הדבר הוא, מלך כל עניינו שהוא מסתכל על התכלית של כל העם, זהו מלך, 'לבבו כלבב העם'. מלך כל עניינו שהוא לא חי את החיים הפרטיים שלו, הגדרתו לדינא היא - כדין ציבור. מלך עניינו לא אדם פרטי, מלך כל עניינו הוא כלל הציבור.

זה נקרא 'מלך מוחל וסולח', למי הוא מוחל? לאדם שהמבט שלו על החיים הוא לא "אני", אלא המבט שלו על החיים - יש

שינוי אמיתי באדם – שינוי קומת הנפש

מה כוונת הדבר 'מתכוון להשתנות'? לקבל עוד פעם קבלות, ועוד פעם הוא לא יעמוד בהם, או קצת יעמוד בהם, ושנה הבאה חוזר חלילה עוד פעם. או שהאדם ישנה את המציאות שלו?

גר שנתגייר, הוא בא להתגייר, זה שינוי

התפיסה הפשוטה של הנפש, לא ידעה בלבד, אלא מבט חושי שמהמבט הזה הוא מסתכל על הכל.

אדם שחי באמת, מה הוא מסתכל בכל

אלו הן רחמים שממלאים את כל היקום, רחמים שממלאים את כל תפיסת הנפש, מהמקום הזה אנו מבקשים: 'א-ל מלך יושב על כסא רחמים', אלו הם הרחמים ששייכים למלך!

לכאורה, מידת הרחמים לא שייכת למלך, מידת הרחמים שייכת לאב - 'אבינו אב הרחמן'. וכי מלך זה רחמים? "מלך מוחל וסולח לעוונות עמו" - האם מלך מוחל? מלך שמחל על כבודו - אין כבודו מחול, אנו מבקשים ממלך שימחל לנו? מלך הרי

כשנבוא לסכם את הדברים במילים מאוד קצרות: אי אפשר לחזור בכל שנה על אותם מילים במחזור, ועוד פעם לבקש סליחה, ועוד פעם לבקש מחילה, וחוזר חלילה. השאלה היא האם באמת באמת באמת האדם מתכוון פעם אחת להשתנות?

הקבלה לימים נוראים – שינוי המבט על כללות היהדות כולה

כלי לרחמים האמיתיים, שנזכה לקנות מבט אמת על החיים, לחיות לפיו, לעשות את רצונו, ועל ידי כן נזכה להיכתב ולהיחתם בספרם של צדיקים גמורים עם כל עם ישראל, אמן ואמן.

[ראש השנה 041 - לעורך רחמים אין סופיים - תשע"א]

התפיסה מה הם חיים, המבט האמיתי מה הם החיים.

בוודאי שצריך אח"כ להוציא זאת מהכח לפועל, ולחיות לפי זה, אבל אם לא נקנה מעיקרא את המבט לחיים, איך נוכל לכוון את כל מעשינו לתכלית הרצויה?

יזכה אותנו הבורא ית"ש שנזכה להיעשות

גר שרוצה להתגייר, צריך לקבל עליו את כל ההגדרה שכוללת בתוכה יהודי, מלמדים אותו קצת מצוות קלות וחמורות, אבל הוא מקבל על עצמו את 'כל כללות היהדות'.

שאנו באים עכשיו לדבר עכשיו על קבלה של כל כללות היהדות, מה עניינה?

אחדות כלל ישראל

המלכת הקב"ה היא רק ע"י גילוי לפחות ניצוץ אחד בנפשו שדואג לכלל

בבקשת "זוכרנו לחיים", מה הוא מבקש?
"זוכרני", "חותמני".

אדם שאין לו 'ניצוץ אחד' בכל ראש
השנה, למען כולם, הוא מופקע מההמלכה
של הקב"ה.

יש את כללות כל התפילה כולה בכל
השנה כולה, והתמצית של התפילה, זהו
זמן ראש השנה. שם זמן הדין.

כאשר מגיע ימי הדין, על מי האדם
חושב שיזכה בדין, על עצמו, על אשתו, על
הילדים שלו, על ההורים שלו?

ידועים דברי הזוהר הק', מדברי השומנית
שאמרה "בתוך עמי אנכי יושבת" (מלכים ב
ד יג), שבראש השנה האדם לא יתפלל על
עצמו.

למעשה, ר' ישראל מסלנט ועוד רבותינו
אמרו, שבראש השנה האדם כן יתפלל על
עצמו.

עבודת האדם להגדיל את הניצוץ יותר ויותר

לשמה' ילך ויקטן, ולאט לאט נזכה לעלות
מעלה מעלה, ולהיכתב ולהיחתם בספרן
של צדיקים גמורים, אבל יחד עם כל כנסת
ישראל.

[ראש השנה 050 - למען כל ישראל - תשע"ג]

יגדיל את אותו ניצוץ, ויקטין את הפרטיות
של הנפש שלו.

על כל אחד לבקוע לאותו מקום בנפש,
איש לפי ערכו, איש לפי השגתו, ולהגדיל
אותו במשך ימי חייו, כי למען כן הוא בא
כאן לעולם. אזי נזכה בס"ד שהחלק של
ה'לשמה' שלנו יגדל, והחלק של ה'שלא

אין כוונת האדם שהאדם יפעל נגד
מדרגתו, ויתפלל כל כולו למען אחרים,
ובעצם הוא נמצא במדרגה שהוא שייך
לעצמו. הרי פיו ולבו אינם שווים כלל, ולא
זה רצון הבורא ית"ש.

אך רצון הבורא ית"ש הוא, שהאדם יגלה
ניצוץ אמיתי ששייך לכולם, ולאט לאט

רכישת ספרי הרב:
ספרי אברמוביץ'
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA-718.871.8652

כל החומר
[זולת תורת הרמז]
שמופיע בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
073.295.1245
USA 605.313.6660

לקבלת העלון
בדוא"ל:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס: 03-5480529

© כל הזכויות שמורות
מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
bilvavi231@gmail.com

ספוח

שיעור בסוכות - ביום ראשון בלילה
חול המועד יח' תשרי
בבית של הרב, שליט"א
רח' מעבר המיתלה 2 - פינת רח' פארן
21:00

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבבי משכן אבנה

עמוד א'

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה י"ז ע"ב)

האזינו תשפ"ד 014

שלום בשעת מלחמה

במבט הפנימי לעיל (006) הוסבר בהרחבה שפנימיות ותכלית המלחמות מימות עולם הוא –ה'שלום'. בפרט במלחמה האחרונה שבו יבוא משיח צדקינו בסופה, ויפרוס 'סוכת שלום עלינו'. ומשום כך 'פותחים בשלום'.

במבט הפנימי שלפנינו נבאר שגם במהלך המלחמה עצמה נדרש לכלול בתוכה את מידת השלום.

וקראת אליה לשלום – אין פותח אלא בשלום

כתוב בספר דברים (כ, י - יב)

כִּי־תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם: וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנֶנּוּ וּפְתַחְתָּ לָּהּ וְהָיָה כָּל־הָעָם הַנִּמְצָא־בָּהּ יִהְיוּ לְךָ לְמַסַּע וְעַבְדוּךָ: וְאִם־לֹא תִשְׁלַח עִמָּךְ וְעָשִׂיתָ עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצָרָתָ עָלֶיהָ:

בפשטות נראה שהפסוק מדבר על השלום שקודם למלחמה – וקראת אליה לשלום, והקריאה לשלום באה על מנת למנוע מלחמה. וכן לכאורה נראה מדבריו של ר' יוסי הגלילי שאמר (מסכת דרך ארץ פרק שלום הלכה יד) וז"ל גדול הוא השלום, שבשעת מלחמה אין פותח אלא בשלום שנאמר כִּי־תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם, עכ"ל.

שלום – בנתיבות המלחה

אולם מצאנו בחז"ל, שאף בשעת המלחמה עצמה נצרך השלום, כמובא בספרי (דברים פרשת שופטים פיסקא קצט) וז"ל וקראת אליה לשלום, גדול שלום שאפילו מתים צריכים שלום, גדול שלום שאפילו במלחמתם של ישראל צריכים שלום, עכ"ל. וניתן לדייק מדברי הספרי, שלא נאמר גדול השלום ש'קודם המלחמה', אלא דייקא בחרו חכמינו לומר; גדול השלום 'במלחמתם', דהיינו שבמהלך המלחמה עצמה – גדול הוא מעלת השלום ודו"ק.

וכן מצאנו עוד בדברי המדרש (תנחומא פרשת צו סימן ה) וז"ל כִּי־תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם (דברים כ, י), לִכְךָ דְרָכֶיךָ דְרָכֵי־נְעָם וְכָל־נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם (משלי ג יז), עכ"ל. כלומר שמילת 'כל' בא לרבות, שגם בנתיבות המלחמה צריך שהיו בהם – שלום.

שלום – ולכן אין להרעיבה, להצמיאה, ולהמיתה מיתת תחלואים

והיות שנדרש בשעת המלחמה מידת השלום, מתרבים דינים שונים באופני הלחימה. כמ"ש במדרש תנאים (דברים פרק כ) וז"ל לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְלֹא לְהַרְעִיבָהּ וְלֹא לְהַצְמִיאוּהָ וְלֹא לְהַמִּיתָהּ מִיתַת תַּחְלוּאִים, עכ"ל.

^א עין גור אריה (דברים כ, י).

^ב כדברי הרמב"ם הידועים (מלכים פ"ו ה"א) וז"ל, אין עושין מלחמה עם אדם בעולם עד שקוראין לו שלום אחד מלחמת הרשות ואחד מלחמת מצוה, עכ"ל.

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבי משכן אבנה

עמוד ב'

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה י"ז ע"ב)

האזינו תשפ"ד 014

ועת שלום - בכל העתים

זוג אחד מהכח עיתים ששלמה המלך מונה בקהלת (קהלת ג, ח) הוא - עת מלחמה ועת שלום. והרחיבו חז"ל (קהלת רבה פרשה ג) להסביר וז"ל עת מלחמה בשעת מלחמה ועת שלום בשלום, עכ"ל. והרי שלא אמרו עת שלום בשעת שלום, כדוגמת בן זוגו - עת מלחמה 'בשעת' מלחמה, אלא אמרו ועת שלום - בשלום. והטעם לכך הוא, היות שלום נצרך בכל העתים, לרבות בעת מלחמה. וכן כתב להדיה הצרור המור (פרשת נשא) וז"ל אמר עת מלחמה ועת שלום. ר"ל שיעשה שלום לנו עם כל העתים, עכ"ל.

ועת שלום - השכינה הקדושה, והיא תנצח את ה'עת מלחמה'

ובעומק יותר, ביאר הרמח"ל (מאמר הגאולה ד"ה וענה) את פנימיות ה'עת מלחמה ועת שלום', וז"ל במקום שנמצא השלום הנה בצד הקדושה, נמצאת כנגדה המלחמה בצד הטומאה, ועל זה הסוד נאמר עת מלחמה ועת שלום, כי לילית היא 'עת מלחמה' והשכינה הקדושה היא 'עת שלום' עכ"ל.

ותן דעתך, שמחד ב'עת מלחמה', העת שייך לטומאה. ומשום כך אנו מנסים להחליש את הטומאה והאיסורים הנובעים ממנו. על ידי שמתירים את האיסורים, כגון אשת תואר שהותרה, וכן הותר להם במלחמה לאכול קדלי (כתלי) דחזירא (חולין, יז.).

אולם מאידך העבודה היא לגלות את הקדושה הטמונה בתוך המלחמה עצמה. ולכן נצרך שלום במהלך המלחמה עצמה. והסבר העניין הוא, שהרי בשלום נמצאת השכינה הקדושה (כדברי הרמח"ל לעיל), וכאשר מגלים את מידת השלום במלחמה מתעוררת השכינה הקדושה במלחמה, והיא היא גופא מכניעה ומנצחת את מלחמה.

עת שלום בעת מלחמה - סוד כללות ההפכים

וכנודע שורש הכל ותכלית הכל היא כללות ההפכים, שהוא סוד עץ החיים. כמ"ש הרמח"ל (אדיר במרום, מאמר רישא וסיפא ד"ה ובתוך הגן) וז"ל, שהוא (עץ חיים) כללות כל ההפך עכ"ל. וזהו סוד השלום בשעת מלחמה, לכלול ההפכים. ועי"ז המלחמה נכללת בשלום, היפך עץ הדעת, שיש בו טוב ורע נפרדים, מלחמה נפרדת מן השלום. וזו סוד הקדושה!

^א ועין ויקרא רבה (פרשת צו) וז"ל ר' מני דשאב ור' יהושע דסכנין בשם ר' לוי גדול שלום שכל הברכות וטובות ונחמות שהקב"ה מביאן על ישראל חותמין בשלום בק"ש פורס סוכת שלום בתפלה עושה שלום בברכת כהנים (במדבר ו) וישם לך שלום, עכ"ל.

^ב אולם עין ברמב"ם הלכות מלכים (פ"ח, ה"א), וע"ע ברמב"ן (דברים ו, י). ולביאור מחלוקתם עין בהת"ס (חולין ס) ואכמ"ל.

^ג עין שם משמואל (פרשת מצורע) וז"ל הא דהתורה התיירה ע"י כיבוש אפילו כתלי דחזירי יש לומר דאפי' בכתלי דחזירי יש נמי חלקי היתר שנתערבו, אבל חלקי האיסור רבין עליהם ואסירי, אך ע"י כיבוש שחלקי הסט"א שבהם נעשים כבושים תחת יד ישראל, שוב מתגברין חלקי הטהרה שהיו בהן שהיו עד הנה כבושין תחת חלקי הסט"א שהיו מתגברין עליהם מחמת רובן, ויקץ כישן ומצא מין את מינו וניער, ומעתה חלקי הטהרה גוברין על חלקי הטומאה ומותרין, עכ"ל.

^ד ועין צרור המור (פרשת אחרי מות) וז"ל יש עתים לטובה ועתים לרעה. עתים לשלום ועתים למלחמה. עתים לאהבה עתים לשנאה. לפי שהיא להט החרב המתהפכת, עכ"ל.

^ה עין שפע טל שער א' פ"ב ד"ה ומה שאמרנו וכו'